

İSO yol haritasını 'gıda ürünleri' için açıkladı

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO), sürdürülebilirlik vizyonu kapsamında 10 sektör için hazırlamaya başladığı yol haritalarından ikincisi olan "Gıda Ürünleri Sanayi" rehberini açıkladı. İSO'dan yapılan açıklamaya göre, İSO küresel iklim değişikliği ve Avrupa Yeşil Mutabakatı gibi sürdürülebilirlik çerçevesinde uluslararası ticarete yaşanan yeni sistemleri göz önünde bulundurarak belirlediği sürdürülebilirlik vizyonu kapsamında 10 sektör için hazırladığı yol haritalarını açıklamaya devam ediyor. İSO'nun, bünyesindeki 55 meslek komitesinin guruplandığı 10 sektör için küresel pazarda yüksek katma değer üretmek ve sürdürülebilirlik yetkinliklerini artırmak amacıyla hazırladığı rehberlerden ikincisi "gıda ürünleri sanayi" için oldu. İSO Gıda Ürünleri Sanayi rehberi, gelecek dönem sürdürülebilirlik çalışmaları için sektöre özel yol gösterici öncelikleri ve takip göstergelerini sunmak amacıyla hazırlandı. Rehberde, AB'ye yoğun bir şekilde ihracat yapan Türk gıda sektörünün Avrupa Yeşil Mutabakatı'nda belirtilen düzenlemelerin devreye girmesiyle çeşitli riskle karşı karşıya kalacağı, Komisyon'un Dönüştürücü Ekonomi Eylem Planı'nda açıkladığı gibi sera gazı emisyonlarının hesaplanması ve raporlanmasını talep ederek "karbon azaltımını doğrulanmış emisyon raporlarından kontrol edecek bir düzenleyici çerçeve" geliştireceği belirtildi. AA

BAHÇIVAN: **SANAYİNİN** YEŞİLİ SEÇMEKTEN BAŞKA ŞANSI YOK

İSTANBUL Sanayi Odası (ISO) Başkanı Erdal Bahçıvan, ISO olarak üye şirketleri için danışman firmalardan avantajlı fiyatla hizmet alabilecekleri bir proje başlattıklarını söyledi. Bahçıvan, "**Sanayinin** yeşili ve çevreyi seçmekten başka şansı yok. Bunun için de yenilenebilir enerji kaynaklarını finanse etmek, dönüşüme uygun iş alanları oluşturmak ve **sanayide** sürdürülebilirliğin uzun vadede çok daha düşük maliyetle sonuçlanacağını hatırlatmak zorundayız" dedi. Türkiye'nin 2016'da imzalamasına karşın yürürlüğe

ancak 7 Ekim'de Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Paris İklim Anlaşması'na ilişkin soruları yanıtlayan Bahçıvan, Paris İklim Anlaşması'nın yürürlüğe girmesiyle Türkiye'deki ulaştırma, enerji, altyapı ve **sanayi** gibi pek çok sektörde önemli politika değişiklikleri olacağına dikkat çekti. Bahçıvan, "Enerji politikalarındaki değişimle ilgili olarak termik santrallerin zaman içinde kapatılması ve yenilenebilir enerjiye geçiş destekleyici politikaların yürürlüğe konması söz konusu olabilir" dedi.

KAPAK - YEŞİL MUTABAKAT; RISK Mİ, FIRSAT MI?

YEŞİL MUTABAKAT

RİSK Mİ?

İklim değişikliğiyle mücadele kapsamında Avrupa'yı 2050 yılında karbon nötr kıta yapmayı hedefleyen Avrupa Yeşil Mutabakatı, temmuz ayında açıklanan "Fit for 55" paketi ile somutlaşmaya başladı. AB'ye ihracat yapan ülkeleri doğrudan etkileyecek olan Sınırdaki Karbon Düzenlemesi Mekanizması'na (SKDM) göre 2026 yılı itibarıyla AB'nin belirlediği emisyon oranlarına ulaşamayan ihracatçı firmalar arasındaki fark için vergi ödemeye başlayacak.

KAPAK - YEŞİL MUTABAKAT; RISK Mİ, FIRSAT MI?

FIRSAT MI?

Bu düzenlemeler en büyük ticaret partneri AB olan Türkiye için de yeni bir yol haritasını zorunlu kılarken, hazırlanan Yeşil Mutabakat Eylem Planı ile harekete geçildi. Peki Yeşil Mutabakat risk mi, fırsat mı? Bu sorunun yanıtı için Ticaret Bakanlığı, Türkiye İMSAD Yönetim Kurulu, Türk ekonomisinin önde gelen isimleri ve sivil toplum kuruluşu temsilcilerinin görüşlerine yer verdiğimiz kapsamlı bir dosya hazırladık.

Küresel ısınma ve doğal afetler ile kendisini gösteren iklim değişikliği sadece bugünü değil geleceğimizi de tehdit ederken, küresel ticaretin de en önemli gündem maddelerinden biri oldu. 4 Kasım 2016 tarihinde yürürlüğe giren ve küresel sıcaklık artışını 1.5 dereceyle sınırlandırmayı hedefleyen Paris İklim Anlaşması'na 11 Aralık 2019 tarihinde açıkladığı Avrupa Yeşil Mutabakatı ile yasal zemin kazandıran Avrupa Birliği (AB), sanayiden tarıma, ulaşımdan enerjiye "karbonsuz bir ekonomi" modeli getiren yeni bir büyüme stratejisini devreye aldı. 2030'a kadar karbon salınımı yüzde 50 azaltmayı, 2050 yılında karbon-nötr ilk kıta olmayı hedefleyen Avrupa Yeşil Mutabakatı'nın Covid-19 pandemisinin gölgesinde kaldığı düşünülürken, AB 14 Temmuz 2021 tarihinde açıkladığı "Fit for 55" (55'e Uyum Paketi) paketi ile bu konudaki kararlılığını gösterdi. Pakette yer alan ve AB'ye ihracat yapan ülkeleri doğrudan etkileyecek olan Sınırdaki Karbon Düzenlemesi Mekanizması'na (SKDM) göre, 2026 yılı itibarıyla AB'nin belirlediği emisyon oranlarına ulaşamayan ihracatçı firmalar aradaki fark için vergi ödemeye başlayacak.

TİCARET BAKANLIĞI: "TÜRKİYE OLARAK ÜZERİMİZE DÜŞEN SORUMLULUKLARIN FARKINDAYIZ"

Avrupa Yeşil Mutabakatı ve Türkiye'nin izleyeceği yol haritası ile ilgili Ticaret Bakanlığı'ndan Türkiye İMSAD Dergi'ye yapılan özel açıklamada, küresel ticaretin de en önemli gündem maddelerinden birinin iklim değişikliği ve buna bağlı olarak yaşanan yeşil dönüşüm olduğu belirtilerek, "Gelecek kuşaklara daha yaşanabilir bir dünya ve sürdürülebilir bir ekosistem bırakabilmek için Türkiye olarak üzerimize düşen sorumlulukların farkındayız" ifadelerine yer verildi. İklim değişikliği krizi ve bu krizden kaynaklanan yeşil dönüşümün, üretimi ve üretilen ürünlerin ticaretini önemli ölçüde etkileyeceğini, Birleşmiş Milletler, Dünya Ticaret Örgütü ve AB gibi küresel ve bölgesel örgütlerin bir numaralı gündeminin iklim değişikliği ve yeşil dönüşüm olduğu vurgulanan açıklamada, "Ülkemiz için önem arz eden değişim süreçlerinden biri de en büyük ticaret ortağımız olan AB'de yaşanıyor.

AB, 11 Aralık 2019 tarihinde açıkladığı Avrupa Yeşil Mutabakatı ile 2030 yılına yönelik sera gazı emisyon azaltım hedefini asgaride yüzde 55'e doğru yükseltmeyi ve 2050 yılında karbon-nötr ilk kıta olmayı hedeflediğini açıkladı. AB, Avrupa Yeşil Mutabakatı ile yükselen iklim değişikliği ile mücadele hedeflerini yakalamak için tüm politikalarını iklim değişikliği ekseninde yeniden şekillendirmeye başladı. Nitekim, Avrupa Komisyonu tarafından 14 Temmuz 2021 tarihinde bir dizi yasal düzenleme içeren "Fit for 55" isimli yasa paketi taslağı yayımlandı. Paket kapsamında, Komisyon bir yandan AB'nin karbon fiyatlandırma mekanizması olan Emisyon Ticareti Sistemi'nin (ETS) sıkılaştırılarak kapsamının genişletilmesini ve karayolu taşımacılığı ile binalar için yeni bir ETS tesis edilmesini önerirken, diğer yandan ithalatla ETS'ye paralel bir sistemin hayata geçirilmesini öngören sınırdaki karbon düzenleme taslağını açıkladı. Ayrıca paket kapsamında, yenilenebilir enerji kullanımının artırılması, daha fazla enerji verimliliği ve benzeri birçok önleme ilişkin Komisyon önerileri yer aldı. Bunlara ilaveten, 2021 yılının son çeyreğinde açıklanması hedeflenen mevzuat değişiklikleri arasında Binaların Enerji Performansına İlişkin Direktif'in gözden geçirilmesi de öngörülmüyor" bilgisi verildi.

AB'nin, sınırdaki karbon düzenleme

mekanizmasına ilişkin açıkladığı teklif yakından incelediğinde ilk aşamada çelik, alüminyum, çimento, gübre ve elektrik için ithalat fiyatının eşyanın karbon içeriği de dikkate alınarak belirleneceğinin görüldüğüne dikkat çekilen açıklamada, mekanizmanın tüm unsurlarıyla 2026 yılında hayata geçmesiyle birlikte, AB'nin mevcut emisyon ticaret sistemi paralelinde ithalatla karbon maliyetinin tahsil edilmesinin hedeflendiği belirtildi.

35 MİLYON BİNANIN YENİLENECEK OLMASI İNŞAAT MALZEMESİ SEKTÖRÜ İÇİN FIRSAT YARATYOR

Komisyon tarafından açıklanan uygulama kapsamına giren ürünler itibarıyla, AB-27'ye ihracatımızın 2020 yılında 4.8 milyar dolar ile 14.9 milyar dolar olan toplam ihracatımızın yaklaşık yüzde 32'sini oluşturduğuna dikkat çekilen Ticaret Bakanlığı açıklamasında, şu değerlendirmelerde bulunuldu: "Ticaret Bakanlığı olarak, söz konusu değişikliklerin AB ile olan ticaretimizi olumsuz etkilememesi için her düzeyde temaslarımızı sürdürüyoruz. Diğer taraftan, Avrupa Yeşil Mutabakatı'nın akabinde açıklanmış olan Sanayi Stratejisi ve Döngüsel Ekonomi Eylem Planı hedefleri doğrultusunda, AB'nin önümüzdeki yıllarda kapsamlı mevzuat ve politika deği-

sikliklerini hayata geçirmesi bekleniyor. Bunlar arasında, sürdürülebilir ürün politikası kapsamında, yapı malzemelerinin de arasında bulunduğu tekstil, elektronik ürünler, plastik, bataryalar, gıda, ambalaj sektörleri başta olmak üzere AB piyasasına arz edilecek ürünlerin tasarımı yoluyla çevresel ayak izinin azaltılması ve geri dönüştürülmüş malzeme kullanımı gibi yollarla döngüsellik geliştirilmesine yönelik minimum ürün performans standartlarının belirlenmesi hedefleniyor. Bu sektörlerden yapı malzemeleri, halihazırda AB'nin Yeni Yaklaşım Mevzuatları kapsamında düzenlen ve ülkemizin tam uyum sağlayarak ürün güvenliğine ilişkin AB ekosistemine entegre olduğu sektörler arasında. Dolayısıyla AB tarafından hedeflere yönelik olarak getirilmesi düşünülen bu yeni kriterler, sadece AB'ye ihracatımızda karşılanması gereken standartlar olarak değil, Gümrük Birliği'nde malların serbest dolaşımına imkân veren teknik mevzuat uyumumuz kapsamında karşımıza çıkacak. Avrupa Bauhaus girişimi ile sürdürülebilir yaşam alanları yaratmaya odaklanan AB, 2020 yılının Ekim ayında yayımlanan AB Renovasyon Dalgası Stratejisi kapsamında, mevcut binaların renovasyonu yoluyla enerji verimliliğinin artırılması, ısıtma ve soğutma sistemlerinin dekarbonizasyonunu sağlayacak tedbirlerin hayata geçirilmesi ve bu suretle temiz enerji

dönüşümüne katkı sağlamayı hedefliyor. Bu çerçevede, Komisyon tarafından yürütülecek çalışmalara ilişkin olarak bir takvim açıklandı ve 2030 yılına kadar 35 milyon binanın renovasyonu hedefi getirildi. Binaların renovasyonunun enerji ve kaynak verimliliğini artırması öngörüldükten, bu süreç inşaat malzemeleri sektörü açısından da fırsatlar yaratıyor."

YEŞİL MUTABAKAT EYLEM PLANI HAZIRLANDI

Avrupa Yeşil Mutabakatı ile öngörülen değişikliklerin, Gümrük Birliği ile AB'ye sağladığımız yakın ticari ve ekonomik bütünleşme ile entegre olduğumuz değer zincirleri üzerinde doğrudan etkilerinin kaçınılmaz olduğu vurgulanan açıklamada, "Bu doğrultuda, Avrupa Yeşil Mutabakatı'nın açıklanmasının hemen ardından, Bakanlığımız koordinasyonunda bir Çalışma Grubu kuruldu. Çalışma Grubumuzun çalışmaları neticesinde hazırlanan Eylem Planı'na ilişkin Cumhurbaşkanlığı Genelgesi ise 16 Temmuz 2021 tarihli Resmi Gazete'de yayımlandı. Eylem Planı'nda, Türkiye'nin sürdürülebilir ve kaynak etkin bir ekonomiye geçişine katkı sağlanmasını ve Türkiye'nin başta Avrupa Yeşil Mutabakatı ile öngörülen kapsamlı değişikliklere, Türkiye-AB Gümrük Birliği kapsamında sağlanan bütünleşmeyi koruyacak ve daha da ileriye taşıyacak şekilde uyum sağlamasını teminen 9 ana başlık tespit edildi. Bu ana başlıklar altında belirlenen hedeflere ulaşılması amacıyla hayata geçirilecek eylemlere de planda yer verildi. Elbette, bu süreçte uyum sağlanması, ülkemizde yeşil ve döngüsel ekonominin geliştirilmesini gerekli kılıyor. Eylem Planı kapsamında öngörülen, ulusal döngüsel ekonomi eylem planının hazırlanması, yeşil OSB'lerin hayata geçirilmesi, yeşil dönüşüm için gerekli teknolojik alt yapıyı güçlendirmek amacıyla Ar-Ge çalışmalarının desteklenmesi, ülkemizde sürdürülebilir ürünler, temiz üretim kapsamında düzenleyici çerçevenin güçlendirilmesi gibi adımlar önümüzdeki yıllarda sanayimizin ihracatta çevresel anlamda karşılaşması gereken standartları ve kriterleri yerine getirmesi bakımından önem teşkil ediyor. Gerek sınırda karbon düzenlemesi, gerek döngüsel ekonomi bağlamında AB tarafından atılacak adımların ticarete bir teknik engelle dönüşmemesi amacıyla ikili ve uluslararası

anlaşmalardan kaynaklanan haklarımızın korunmasına yönelik girişimlere de öncelik veriyoruz. Bu anlamda, Eylem Planı'nın diploması başlığı altında öngörüldüğü üzere, Avrupa Yeşil Mutabakatı DTÖ, OECD ve G20 gibi çok taraflı platformlarda ve Bakanlığımızın AB ve üye ülkeler nezdinde yürüttüğü üst düzey ve teknik temaslarda öncelikli gündem maddesi haline geldi" denildi.

YEŞİL FİNANSMANIN GELİŞİMİNİ SAĞLAYACAK EKOSİSTEM GÜÇLENDİRİLECEK

Tüm bu dönüşümün gerçekleştirilmesinde en kritik unsurlardan birinin finansman olduğuna dikkat çekilen açıklamada, "Bu çerçevede, ulusal teşvik sistemimizin yeşil dönüşümü destekleyecek şekilde gözden geçirilmesi, ülkemizin uluslararası finansmandan alacağı payın artırılmasına yönelik girişimlerde bulunulması ve dünyada hızla artan sürdürülebilir finansman imkanlarının ülkemize çekilebilmesi için yeşil finansmanın gelişimini sağlayacak ekosistemin güçlendirilmesi önemli konu başlıkları arasında yer alıyor. Dünyada yaşanan yeşil dönüşüm sürecini ülkemiz açısından fırsata dönüştürmek amacıyla ilgili kurumlar tarafından atılması hedeflenen kapsamlı adımları içeren Eylem Planı'nı önümüzdeki dönemde kamu, özel sektör ve ilgili tüm paydaşlar ile iş birliği içinde hayata geçiriyor olacağız. Bu süreçte uyum anlamında ülkemizce ve sektörlerimizce atılacak adımların dijitalleşme odaklı, katma değeri yüksek ve 21. yüzyılın değişen beklentilerine cevap verebilecek bir üretim de teşvik edeceğini değerlendiriyoruz. Ülkemizce hem AB, hem dünya ekonomisi ve ticaretinde yaşamakta olan uzun soluklu bu dönüşüme ayak uydurulması büyük önem taşıyor. Türkiye bu vizyon ve sorumluluk bilinciyle ikili ve çok taraflı ilişkilerde gereken adımları atıyor. Biz ülke olarak daha sürdürülebilir bir dünya için elimizi taşın altına koyuyoruz ve koymaya devam edeceğiz. İklim değişikliği politikalarının birçok alanda yansımaları oluyor. Üretimden ihracata kadar çeşitli alanlarda ciddi bir yapısal dönüşüm gerçekleştirilecek. Özel sektörün kamu ile el ele vererek, değişen küresel tercih ve önceliklerle daha uyumlu ve daha rekabetçi bir ekonomiye geçişi sağlayacağına inanıyoruz" görüşleri dile getirildi.

KAPAK - YEŞİL MUTABAKAT; RISK Mİ, FIRSAT MI?

7 SORUDA

AVRUPA YEŞİL MUTABAKATI

01 Avrupa Yeşil Mutabakatı (AYM) nedir?

- Ursula von der Leyen başkanlığındaki 2019-2024 dönemi AB Komisyonu'nun önceliği olan "Avrupa Yeşil Mutabakatı-AYM" (European Green Deal), 11 Aralık 2019'da açıklandıktan iki gün sonra Brüksel'de düzenlenen Avrupa Birliği (AB) Liderler Zirvesi'nde AB liderleri tarafından onaylandı.
- En yalın haliyle AYM'yi, 2050 yılına kadar AB'nin net sera gazı emisyonlarının sıfırlanması ve ekonomik büyüme sağlarken kaynakların daha az kullanıldığı rekabetçi bir ekonomiye sahip, adil ve müreffeh bir topluma dönüştürmeyi amaçlayan yeni bir büyüme stratejisi olarak tanımlayabiliriz.

02 "Fit for 55" paketi ne zaman açıklandı?

- AYM'nin uygulanmasına yönelik olarak 14 Temmuz 2021 tarihinde "Fit for 55" mevzuat paket teklifi açıklandı. AB'nin, net sera gazı emisyonlarını 2030 yılına kadar 1990 seviyelerine kıyasla en az yüzde 55 oranında azaltma hedefine uyumlu olarak hazırlanan paket sayesinde, karbon salımında önümüzdeki 10 yılda hedeflenen seviyelere ulaşılması, 2050 yılına kadar Avrupa kıtasının, iklim açısından nötr ilk kıta olmasının sağlanması ve Avrupa Yeşil Mutabakatı'nın gerçeğe dönüşmesi amaçlanıyor.

03 "Fit for 55" paketinin temel unsurları neler?

- Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması (SKDM)
- Mevcut AB Emisyon Ticareti Sistemi'nin sıkılaştırılarak deniz ve kara ulaştırmasına yansıtılması
- Yenilenebilir enerji kullanımının artırılması
- Daha fazla enerji verimliliği
- Düşük emisyonlu ulaşım modlarının ve bunları destekleyecek altyapı ve yakıtların daha hızlı kullanıma sunulması
- Motorlu araçlarda fosil yakıt kullanımı 2035 itibarıyla son verilmesi
- Vergilendirme politikalarının Avrupa Yeşil Mutabakatı hedefleriyle uyumlu hale getirilmesi

04 Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması (SKDM) nedir?

"Fit for 55" paketinde yer alan "Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması (SKDM)", AB'ye ihracatta ilave vergi getiriyor. SKDM ile Avrupa'daki üretimin, emisyon azaltım hedefi düşük ülkelere kaymasının önlenmesi ve iklim politikaları karşısında Avrupa sanayicilerinin rekabet gücünün korunması amaçlanıyor. Buna göre, 2023-2025 yılları arasındaki geçiş döneminin ardından, 2026 yılı itibarıyla AB'nin belirlediği emisyon oranlarına ulaşamayan ihracatçı firmalar aradaki fark için vergi ödemeye başlayacaklar.

05 SKDM'den ilk aşamada hangi sektörler etkilenecek?

Türkiye'yi de etkileyecek olan paket düzenleme, ilk etapta demir - çelik, çimento, gübre, alüminyum ve elektrik sektörlerini kapsayacak.

06 İnşaat malzemesi sektörü için nasıl bir fırsat var?

Yeşil Mutabakat'la birlikte AB ülkelerinde başlayacak olan "Yenileme Dalgası" inisiyatifi (Renovation Wave) özellikle inşaat malzemesi sektörüne fırsatlar sunuyor. AB'deki enerji tüketiminin yüzde 40'ı binalar tarafından gerçekleştirilirken, Avrupa'daki binaların yüzde 75'i enerji verimli değil. 2030 yılına kadar, iyileştirme ve dayanıklılık Tesisleri'nden sağlanan 672.5 milyar euroluk finansmanla desteklenen 35 milyon binanın yenilenmesi hedefleniyor. Bu süreç inşaat malzemeleri sektörü açısından da fırsatlar yaratıyor.

07 Yeşil Mutabakat'la ilgili kamuda hangi adımlar atıldı?

- Avrupa Yeşil Mutabakatı'nın açıklanmasının hemen ardından, Ticaret Bakanlığı koordinasyonunda bir Çalışma Grubu kuruldu.
- Çalışma Grubu'nun çalışmaları neticesinde hazırlanan Eylem Planı'na ilişkin Cumhurbaşkanlığı Genelgesi 16 Temmuz 2021 tarihli Resmi Gazete'de yayımlandı.
- Eylem Planı'nda, Türkiye'nin sürdürülebilir ve kaynak etkin bir ekonomiye geçişine katkı sağlanmasını ve Türkiye'nin başta AYM ile öngörülen kapsamlı değişikliklere, Türkiye-AB Gümrük Birliği kapsamında sağlanan bütünleşmeyi koruyacak ve daha da ileriye taşıyacak şekilde uyum sağlamasını teminen 9 ana başlık tespit edildi.
- Cumhurbaşkanlığı kararı ile onaylanan, 2022-2024 dönemini kapsayan, Yeni OVP kapsamında; sanayi, ticaret, ulaştırma, çevre ve enerji alanlarında yeşil dönüşüm ve döngüsel ekonomiye geçiş destekleyici yeni yaklaşımların, dış finansman imkanları da dikkate alınarak; destek, kredi teşvik mekanizmaları çerçevesinde hayata geçirileceği açıklandı.
- Paris İklim Anlaşması'nın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi, TBMM Genel Kurulu'nda kabul edildi.

KAPAK - YEŞİL MUTABAKAT; RISK Mİ, FIRSAT MI?

Yeşil Mutabakatı, üretim ve ihracatta fırsat olarak görmeliyiz

İSMAİL GÜLLE

Türkiye İhracatçıları Meclisi (TİM)
Yönetim Kurulu Başkanı

Önümüzdeki yıllarda, Yeşil Mutabakat'a uyum, özellikle AB ülkelerine ihracat gerçekleştiren firmalarımızın, rekabet gücünü artıracak başlıca etmen olacak. Pandemi dönemi gösterdi ki, ülkemiz temiz ve yeşil üretimle, güvenli bir tedarikçi konumunda. Bu yüzden, Yeşil Mutabakatı, üretimde ve ihracatta bir kriz olarak değil, fırsat olarak görmemiz gerekiyor.

Avrupa Birliği'nde yaşanan gelişmeler, üretimden lojistiğe tüm ihracat süreçlerimizi doğrudan etkileyecek. Çünkü Avrupa Birliği ülkeleri, 2020 yılında ihracatımızdan yüzde 41,3'lük pay aldı. Avrupa ülkelerinin toplam payı ise yüzde 55,7 seviyesinde. Buna ABD, Çin, Japonya gibi iklim değişikliği hedeflerini belirlemiş ülkeleri ekleyince toplam ihracatımızın üçte ikisinden fazlasını geleceğe hazırlamamız gerektiği açıkça ortaya çıkıyor. TİM olarak, ihracatçılarımızı bir yandan yakın geleceğe hazırlıyor, bir yandan da ihracatçılar sayesinde ülkemizin yeşil ekonomiyeye geçiş sürecini hızlandırıyoruz. Yeşil dönüşüm sürecinde de böyle bir sorumluluğu üstleniyor ve elimizi taşın altına koyuyoruz.

Meclisimiz, Avrupa Yeşil Mutabakatı'na uyum çerçevesinde ihracatçılarımıza yol göstermek adına yoğun bir çalışma sürecine girdi. Öncelikli alan olarak belirlediğimiz iklim değişikliği konusunda yürütülecek faaliyetlere yol göstermesi amacıyla, TİM İklim Değişikliği Komitesi'ni kurarak faaliyetlerimize başladık. Yeşil Mutabakat ve çağrının alt başlıklarına ilişkin ihracatçılarımızı bilgilendirmek amaçlı "Ufuk 2020 Programı Yeşil Mutabakat Çevrimiçi Bilgilendirme Toplantısı" düzenledik. Avrupa Yeşil Mutabakatı konusunda her bir sektörümüzün sorularına cevap bulmak amacıyla, Enerji Yoğun, Kaynak Yoğun ve Tarım Sektörü ana gruplandırması ile üç farklı tarihte "TİM Avrupa Yeşil Mutabakatı Farkındalık Toplantıları" düzenledik. İhracatçı Birlikleri bünyesinde görev yapmakta olan personelimizin iklim değişikliği konusunda yeterliliğini artırmak amacıyla eğitim gerçekleştirdik. TİM İklim Komitemiz, İklim Değişikliği Yol Haritası oluşturmak amacıyla, sektör ve firma ihtiyaçlarının tespit edilmesine yönelik çalışmalarına da aralıksız devam ediyor. İhracatçılarımızın sektörel sorularını yanıtlamak amacıyla ALO TİM bünyesinde Yeşil Hat oluşturduk. Bu yıl da Meclisimiz, İklim Değişikliği ve Avrupa Yeşil Mutabakatı alanında, eğitim, mentorluk ve sektör spesifik çalışmalar ile Avrupa Yeşil

Mutabakatı'nı ihracatçılarımız açısından fırsata çevirmeye yönelik faaliyetleri yürütmeye devam ediyor. Bu yıl sonunda hayata geçirmeyi hedeflediğimiz Dijital Mentorluk Sistemi ile ihracatçılarımızın Avrupa Yeşil Mutabakatı'na uyumluluklarını analiz ederek özel rapor ve yol haritaları çıkarmayı amaçlıyoruz. Dijital mentorluk projemizle bu sene "Yarın için Beceriler - Yeşil ve Dijital Bir Geleceği Şekillendirmek" teması ile düzenlenen Avrupa Sosyal Yenilik Yarışması'na başvurduk. Avrupa Katılım Öncesi Yardım Aracı IPA 3 2021-2022 proje çağrısı için, Yeşil Gündem ve Sürdürülebilir Bağlantısallık başlığından hareketle projemizi TİM, İTKİB, İKMİB, UND ortaklığıyla hazırladık. İstanbul Kalkınma Ajansı Yenilikçi İstanbul Mali Destek Programı proje çağrısı için, ihracatçılarımızın sınırda karbon düzenlemesine uyum sağlaması amacıyla "Sıfır Karbon Fasilitasyon Merkezi" proje başvurmamızı yaptık. COSME Programı "Avrupa Hafif Sanayisinde İnovasyon ve Teknoloji" çağrısı kapsamında işletmelerin dijital, teknolojik ve yeşil dönüşümünü hızlandıracak, bir proje başvurusunda bulunduk. Yine bu yıl TÜBİTAK Ağlara Üyelik Desteği kapsamında Avrupa İklim Ağına üyelik için çalışmalarımızı tamamladık, inşallah olumlu sonuçları bekliyoruz. Cumhurbaşkanımızın desteği, Ticaret Bakanlığımızın koordinasyonu ve ilgili kurumların katkılarıyla hayata geçirilen "Yeşil Mutabakat Eylem Planı"na gerekli katkıyı sağlamaya devam edeceğiz.

Önümüzdeki yıllarda, Yeşil Mutabakat'a uyum, özellikle Avrupa Birliği ülkelerine ihracat gerçekleştiren firmalarımızın, rekabet gücünü artıracak başlıca etmen olacak. Pandemi dönemi gösterdi ki, ülkemiz temiz ve yeşil üretimle, güvenli bir tedarikçi konumunda. Bu yüzden, Yeşil Mutabakatı, üretimde ve ihracatta bir kriz olarak değil, fırsat olarak görmemiz gerekiyor. Bu noktada, mutabakatın getireceği zorluklara odaklanmak yerine, açılan fırsat kapısını değerlendirmenin daha anlamlı olacağına inanıyoruz.

Sanayicimiz, sürdürülebilir kalkınma anlayışını iş modellerinin bir parçası haline getirmeli

ERDAL BAĞCIVAN
İstanbul Sanayi Odası (İSO)
Yönetim Kurulu Başkanı

Avrupa Yeşil Mutabakatı, Türkiye için bir risk olduğu kadar, sürdürülebilir kalkınmayı hedefleyen bir dönüşümün aracı olabilecek yepyeni fırsatlar da doğuracak. Türkiye'deki sanayi kuruluşlarının üretim kapasitelerinden bağımsız, sürdürülebilir kalkınma anlayışını iş modellerinin bir parçası haline getirmesi gerekiyor.

Aralık 2019'da yayımlanan Avrupa Yeşil Mutabakatı (European Green Deal), Avrupa Birliği (AB) ekonomisinin daha sürdürülebilir ve 2050 yılına kadar net sıfır karbon hedefini sağlamaya yönelik bir yol haritası niteliği taşıyor. AB, bu belge ile mevcut ekonomik modelinin daha sürdürülebilir bir modele doğru evrilmesini sağlamayı amaçlıyor ve bunun için Temiz Enerji, Döngüsel Ekonomi, Binalarda Enerji Verimliliği, Sürdürülebilir Ulaşım, Tarım, Ekosistem ve Biyoçeşitlilik, Sıfır Atık ve Dönüşümün Finansmanı alanlarında önemli dönüşümlerin olacağını şimdiden söyleyebiliriz. Tüm bu başlıklarda hedefe ulaşmak için de AB'nin 1 trilyon euroluk bir yatırım planı da bulunuyor. 2021 yılı Temmuz ayında açıklanan "Fit for 55" (55'e Uyum Paketi) yasa teklifi, AB'nin net sera gazı emisyonlarını 2030 yılına kadar 1990 seviyelerine kıyasla en az yüzde 55 oranında azaltma hedefine uyumlu olarak hazırlandı.

Bu kapsamda Fit for 55 paketi ile beraber detayları açıklanan Sınırdaki Karbon Düzenlemesi Mekanizması (SKDM) AB'ye ihracat yapan ülkeleri doğrudan etkileyecek. Yapılan çalışmalar Türkiye'nin SKDM'den en çok etkilenecek ülkeler arasında yer aldığını gösteriyor. İlk aşamada SKDM kapsamında değerlendirilecek olan 5 sektör açıklandı. Bunlar; demir-çelik, alüminyum, çimento, gübre ve elektrik sektörleri. Açıklanan sektörlerden özellikle demir-çelik, alüminyum ve çimento ile gübrede Türkiye'nin AB'ye ihracatı önemli büyüklüklerde bulunuyor.

Komisyon önerisine göre, SKDM için 1 Ocak 2023 ve 2025'in sonuna kadarki geçiş döneminde izleme süreci gerçekleşecek. Bu dönem boyunca SKDM'ye ilişkin sadece raporlama yükümlülüğünün yerine getirilmesi bekleniyor. Mali yükümlülükler 1 Ocak 2026 itibarıyla tam olarak devrede olduğunda geçerli olacak ve

SKDM kapsamındaki malların AB ithalatçıları, SKDM sertifikaları da satın alabilecekleri ulusal makamlara kaydolacak.

Bu kapsamda Türkiye'deki sanayi kuruluşlarının üretim kapasitelerinden bağımsız, sürdürülebilir kalkınma anlayışını iş modellerinin bir parçası haline getirmesi, karbon ayak izi ölçümlerini gerçekleştirmesi ve ayak izini azaltmak için fosil kaynak kullanımının yenilenebilir enerji kaynakları ile değiştirilmesi, enerji verimlilik projeleri geliştirilmesi ve kaynak verimliliği çalışmalarının hayata geçirilmesi gibi stratejiler geliştirmesi değişen düzene ayak uydurmak için oldukça büyük önem arz ediyor.

Avrupa Yeşil Mutabakatı, Türkiye için bir risk olduğu kadar, sürdürülebilir kalkınmayı hedefleyen bir dönüşümün aracı olabilecek yepyeni fırsatlar da doğuracak. Bu doğrultuda ülkemizde, Cumhurbaşkanlığı tarafından Yeşil Mutabakat Eylem Planı genelgesi yayımlandı ve bu çerçevede Ticaret Bakanlığı koordinasyonunda Yeşil Mutabakat Çalışma Grubu oluşturulması sanayimiz adına memnuniyet verici bir gelişme oldu. Ayrıca, Türkiye ekonomisinin 3 yıllık stratejilerini kapsayan 2022 - 2024 Orta Vadeli Programı (OVP) Eylül ayı itibarıyla kamuoyuyla paylaşıldı. Makroekonomik hedefler kapsamında OVP'de yeşil dönüşüm ile ilgili olarak 7 politika ve tedbir ele alındı.

Biz de bütün bu gelişmeleri ön görerek İstanbul Sanayi Odası olarak 2021 yılını sürdürülebilirlik yılı ilan ettik. Tüm üyelerimizi ve sanayi firmalarını, çok yönlü eğitim programları ve farklı organizasyonlarla bu kaçınılmaz dönüşüm sürecinin içinde tutmaya çalışıyoruz. Bu çerçevede bir kez daha vurgulamak isterim ki; sanayicilerimizin de bu alandaki farkındalıklarını artırmaları, süreci ülkemiz adına hep birlikte ve verimli şekilde yönetebilmemiz adına büyük önem taşıyor.

KAPAK - YEŞİL MUTABAKAT; RISK Mİ, FIRSAT MI?

Karbonsuzlaşmayı fırsata çevirmemiz mümkün

ŞEKİB AVDAGIÇ

İstanbul Ticaret Odası (İTO)
Yönetim Kurulu Başkanı

AB Yeşil Mutabakatı'nın 2030 ve 2050 yıllık hedeflerinin bugünden yapılacak yatırımlarla şekillenecek olması, esasen Türkiye açısından bir fırsat penceresi açıyor. Çünkü 2030 ve 2050'nin üretim dinamikleri, bugün başlanacak yatırımlarla şekillenecek ve bu yatırımlarla desteklenecek.

Avrupa Birliği (AB), "Yeşil dönüşümün dışında kalır, ürettiğiniz mal ve hizmetlerin karbon ayak izlerini küçültmezseniz AB'ye mal satmakta giderek zorlanacaksınız" diyor. Sadece Avrupa'nın değil, ABD, Japonya ve Çin'in de 'sıfır karbon' üzerine ticaret programları var.

Yeşil dönüşümü ek maliyet gibi değil, rekabetçilik kaybını önleyecek bir sermaye olarak görmek daha doğru. Çünkü bu küresel bir zorunluluk. Üstelik Yeşil Mutabakat'ın ve ayrılmaz parçası olan dijital dönüşüme yapacağınız yatırımın getireceği fırsat ve 'rekabetçilik kazancı' çok daha büyük olacak. Firmalarımızın bu maliyetleri karşılamak için AB fonlarını kullanma imkanı da var.

Karbonsuzlaşmayı Türkiye için bir fırsata çevirmemiz mümkün. Geri dönüşüm sanayisinin gelişmesine de yarar sağlayacaktır. Yeşil Mutabakat'a uyan firmalar, mal satmak için yeni kanallar açma imkanı yakalayacak. Öyle ki şirketler projelerine fon bulurken, karbon emisyonu taahhütlerinde bulunmaya başladılar. Emisyon skorunu tutturamayan firmanın ihracat şansı geriliyor.

Zaman kaybedilmesi halinde, yakın dönemde AB Yeşil Mutabakatı'nın ve Sınırdaki Karbon Vergisi Düzenlemesi'nin yürürlüğe girecek olması, finansman ve dolaşımıyla yatırım maliyetlerini daha da dezavantajlı noktaya getirebilir.

AB Yeşil Mutabakatı'nın 2030 ve 2050 yıllık hedeflerinin bugünden yapılacak yatırımlarla şekillenecek olması, esasen Türkiye açısından bir fırsat penceresi açıyor. Çünkü 2030 ve 2050'nin üretim dinamikleri, bugün başlanacak yatırımlarla şekillenecek ve bu yatırımlarla desteklenecek.

Dolayısıyla kaynak kısıtı ya da başka gerekçelerle yeşil yaşama geçişi, "yeşil badana" olarak görme hatasına düşülmemesi son derece önemli. Çünkü AB'nin yeşil dönüşümü, bir

badanadan çok daha fazlasını, önemli bir tadilatı içeriyor.

Diğer yandan AB, yeşil yatırımların finansmanı konusunda önemli adımlar atıyor ve daha da atacak. Yeşil yatırımlar önemli finansal destekler görürken, fosil kaynaklara yatırımın maliyetinin çok daha yüksek olacağı gerçeğini de göz önünde bulundurmamız gerekiyor.

Burada geç kalınması ciddi bir kaynak israfına yol açacağı gibi, haksız rekabete de davetiye çıkarmak anlamına gelecektir. Bu noktada öncelikler meselesi Türkiye gibi kaynak kısıtı bulunan ekonomiler için çok daha hayati öneme sahip. Rekabetçiliği esas alan doğru projeleri uygun finansman modelleri ve maliyetlerle gerçekleştirmeyi planlamalıyız.

Öte yandan Paris İklim Anlaşması'nın TBMM'den geçmesi son derece olumlu. Özellikle Ekim sonu gerçekleşecek İklim Zirvesi'nde Türkiye'yi söz sahibi yapacak bir adım olarak da oldukça önemli. Şurası gerçek ki, Türkiye'nin "iklim krizi"nin şekillendireceği yeni dünyaya hazırlıktan başka bir seçeneği bulunmuyor.

TBMM'nin uygun görmesiyle birlikte Paris İklim Anlaşması'nı geliştirmekte olan bir ülke olarak uygulamaya geçirdik. Nitekim uluslararası iklim rejimi, 'ortak, fakat farklılaştırılmış sorumluluklar ve gerekli kabiliyetler' ilkesine dayanıyor.

Anlaşmaya taraf olunması, başta AB olmak üzere dış ekonomik ilişkilerin ilerletilmesine önemli katkı sağlayacak. Yeşil dönüşüm sadece bürokrasinin ajandasında değil artık iş adamının ajandasında önemli yer tutmalı. Bunun zamanı geldi.

Yenilenebilir enerjinin payının artırılması, deniz ve demiryolu ticari ulaşımı, elektrikli araç ve altyapısı, sanayide enerji verimliliği, kentlerin yeşil dönüşümü, IT ve geniş bant altyapısı öne çıkan yatırım alanlarının başlıca başlıklarını oluşturuyor.

Yeşil Mutabakat Türkiye için hem risk, hem fırsatlar barındırıyor

ZEYNEP BODUR OKYAY

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK)
Türkiye-Avrupa İş Konseyleri
Koordinatör Başkanı

Yeşil Mutabakat'ın Türkiye için bir risk olduğu kadar, sürdürülebilir kalkınma için yeni bir fırsat sunduğunu düşünüyorum. Olası olumsuz etkileri bertaraf edebilmek ve hedeflenen politika değişikliklerini fırsata çevirmek amacıyla Avrupa Yeşil Mutabakatı kapsamında öne çıkan ve ülkemizi etkileyebilecek başlıca hususların titizlikle takip edilmesi gerekiyor.

Yeşil Mutabakat, sadece bir çevre konusu da değil, aynı zamanda AB için yeni büyüme stratejisi anlamına geliyor. AB tarafından hayata geçirilecek politika değişikliklerinin hem enerji, hem kaynak-yoğun sektörlerde faaliyet gösteren ekonomik aktörlerimiz üzerinde önemli etkiler doğurması kuvvetle muhtemel.

Yeşil Mutabakat'ın Türkiye için bir risk olduğu kadar, sürdürülebilir kalkınma için yeni bir fırsat sunduğunu düşünüyorum. Olası olumsuz etkileri bertaraf edebilmek ve ülkemizin sağlayacağı uyum ile hedeflenen politika değişikliklerini fırsata çevirmek amacıyla Avrupa Yeşil Mutabakatı kapsamında öne çıkan ve ülkemizi etkileyebilecek başlıca hususların titizlikle takip edilmesi gerekiyor.

11. Kalkınma Planı'nda, Yeni Ekonomi Programı'nda (2021-2023) 'Büyüme' ve 'Cari İşlemler Dengesi' başlıkları altında, 12 Mart 2021 tarihinde açıklanan 'Ekonomi Reformları Paketi'nde ve Türkiye Uluslararası Doğrudan Yatırım Stratejisi'nde (2021-2023) yer verilen 'Yeşil Dönüşüm' konusunun bir kez daha Orta Vadeli Program'da yer bulması, hükümetimizin bu konuya verdiği büyük önemin bir göstergesi.

Yeşil ekonomi temelli politika değişikliklerinin ana akım ekonomik faaliyetler seviyesine yükseltilmesi için atılan adımlar; yeşil dönüşümü hızlandırmak amacıyla Ar-Ge çalışmalarının desteklenmesi, çevreye duyarlı ve sürdürülebilir sanayi ve döngüsel ekonomi alanları oluşturmayı yönelik Yeşil OSB'ler kurulması, finans sektörünün bu anlamda devrede tutulması, yeşil tahvil ve susuk ihracatlarının teşvik edilmesi hedeflerini bu anlamda çok gerekli ve değerli buluyorum.

AYM'nin ülkemizi ticaret kanalından etkilemesi beklenen en önemli politika değişimlerinden biri ise Sınırda Karbon Düzenlemesi Mekanizması (SKDM) olacak. AB, SKDM yoluyla Türk ihracatçılarından tahsil edeceği bu tutar sayesinde kendi yeşil dönüşümünü finanse ederken, Türkiye'den de her yıl önemli bir miktar döviz çıkışı yaşanacak. Oluşabile-

cek bu olumsuz duruma çözüm olarak, dünya genelinde ülkelerin kendi somut koşullarına göre tanzim ettiği Emisyon Ticaret Sistemi (ETS) uygulamaları yaygınlaşıyor. Bu sayede sektörlerin emisyon düşürücü teknolojileri benimsemesi motive edilirken, ülke içinde toplanacak emisyon gelirleri de sanayinin ihtiyacı olan yeşil dönüşümü finanse etmesinde kullanılabilir ve kaynakların ülke içinde kalmasını temin eden bir ekosistem oluşturulabilir diye düşünüyorum. Keza, uluslararası örnekleri de inceleyerek, Türkiye'de AB benzeri Emisyon Ticaret Sistemi kurulması senaryosunda oluşturulacak toplam gelirlerin hesaplanması ve farklı sektörlerin mevcut koşullarına uygun bir sistemin tasarımı önemli olacak. Türkiye için geliştirilecek ETS'nin mal ihracatında rekabet dezavantajına yol açmaması için sektörlerin karbon kaçağı riskinin belirlenmesi ve bu sonuçlara göre politika tasarlanması kritik önem arz ediyor.

Sanayi sektörlerinin düşük karbonlu ekonomiye geçişine yönelik hazırlanacak teşvik politikalarının, sektörlerin yeşil dönüşüm yatırımlarının motive edilmesi ve bu dönüşümün yerli teknolojilerle desteklenmesini sağlayacak Ar-Ge faaliyetlerinin birlikte ele alınarak tasarlanması gerekli görülüyor.

Öte yandan ülkemiz sanayisinin yeşil dönüşümünün geliştirilmesi bakımından, Yeşil OSB'ler ve Yeşil Endüstri Bölgeleri endüstriyel simbiyozun sağlanması ve yeşil rekabetçiliğin artırılması için önemli bir fırsat sunuyor. Kritik manevrayı başarıyla yapabilirsek AB ile daha da yakınlaşabiliriz.

Türkiye olarak geç kalmamak ve şartları ülkemiz lehine çevirmek için yapılması gerekenlere destek vermeye hazırız. Bu doğrultuda DEİK olarak son aylarda üzerinde yoğunlaşarak hazırlıklarımızı tamamladığımız 'Sanayide yeşil dönüşümün desteklenmesi projesi' başlıklı raporumuzu önümüzdeki günlerde hükümet yetkililerimiz ve tüm paydaşlarımızın bilgisine sunmaya hazırlanıyoruz.

KAPAK - YEŞİL MUTABAKAT; RISK Mİ, FIRSAT MI?

KOBİ'lerin yeşil dönüşüm sürecine uyum sağlamasına destek olunmalı

ORHAN TURAN
TÜRKONFED
Yönetim Kurulu Başkanı

KOBİ'lerin yeşil dönüşüm sürecine uyum sağlamasına destek olmamız, iş dünyamızın ve ekonomimizin geleceği için büyük önem arz ediyor. TÜRKONFED olarak, yeşil dönüşümün bir büyüme stratejisi olarak kurgulanması ve bunu yaparken de KOBİ'lerin mevcut kırılganlıklarının düşünülmesi gerektiğine inanıyoruz.

Dünyadaki kaynak kullanımı son 35 yılda üç kat arttı. Kaynak kıtlığı riskinde ciddi bir artış söz konusuysa mevcut ekonomik sistemin devamlılığı pek mümkün görünmüyor. Bununla birlikte pandeminin de etkisiyle küresel ticaret pazarında rekabet koşulları gitgide daha zor bir hal almaya başladı. Bu zorlukları aşmanın, dayanıklılığı artırmanın ve sürdürülebilirliği sağlamanın yolu ikiz dönüşüm olarak adlandırılan dijitalleşme ve yeşil dönüşümden geçiyor.

Yeşil Mutabakat, bu yaz Avrupa Parlamentosu tarafından onaylanarak AB İklim Yasası adını aldı. Hemen ardından iş dünyası tarafından detayları uzun zamandır merak edilen Sınırdaki Karbon Düzenlemesi'ne (SKD) dair detaylar belli olmaya başladı. Buna göre 2023 - 2025 yılları arasındaki geçiş döneminin ardından, 2026 yılı itibarıyla AB'nin belirlediği emisyon oranlarına ulaşamayan ihracatçı firmalar aradaki fark için vergi ödemeye başlayacaklar. Bu maliyet sektörlerimize göre farklılık gösterecek. Şu aşamada sektör bazında bunu tespit etmek zor ancak SKD'nin ekonomimiz üzerinde yaratacağı ek maliyeti söyleyebiliriz. Eğer biz üretimimizi SKD'ye uygun hale getirmesek, emisyonlarımızı düşürmezsek AB'ye yapacağımız ihracatta 2 milyar euroluk ek karbon vergisi yükünü üstlenmek zorunda kalacağız.

SKD ilk etapta her ne kadar sanayicileri etkileyecek gibi görünse de aslında KOBİ'leri de dolaylı olarak etkileyecek. Çünkü Avrupa Birliği'nin en büyük ihracat pazarı ve ithalat sağlayıcısı olan ülkemizde toplam ihracatın yüzde 37'sini oluşturan KOBİ'ler, bu dönüşümde kilit rol üstlenecek. Bu kapsamda KOBİ'lerin direkt olarak ihracat yapabilmeleri veya bu tedarik sürecini devam ettirebilmeleri için SKD'nin şartlarını yerine getirmeleri gerekiyor. Bununla birlikte KOBİ'lerin çevresel ayak izleri görece küçük olsa da toplu etkileri oldukça fazla. Toplam çevresel etkinin önemli bir kısmını ürettiklerini göz önünde bulundurursak, KOBİ'lerin düşük karbonlu ekonomi-

ye geçiş sürecinde kaynak verimliliği ve döngüsel ekonomi uygulamalarını benimsemeleri çok önemli. Çünkü bu dönüşümün katalizörü olma konusunda ciddi bir potansiyel oluşturlar.

Şu an sanayicilerimizin bu alanda çalışmalara başladıklarını biliyoruz ancak KOBİ'lerde henüz istenilen düzeyde değil. Bu nedenle TÜRKONFED olarak KOBİ'lerde bu farkındalığı arttırmaya yönelik çalışmalar yapıyoruz. Bu süreci KOBİ'ler çerçevesinde değerlendirmek üzere geçtiğimiz Nisan ayında "Avrupa Yeşil Mutabakatı ve KOBİ'ler" başlıklı bir rapor da yayımladık. Raporda KOBİ'lerin yeşil büyüme kapsamındaki rolleri, karşılaştıkları engel ve fırsatları değerlendirdik. Fırsatlara bakacak olursak, kaynak verimliliği kanalıyla kazanılan maliyet avantajı, yeni pazarlara erişim fırsatları ve eko-inovasyonu sıralayabiliriz. Yeşil ekonomiye geçişte karşılaşılan en önemli engeller ise belirsizlik, finansal kaynakların yetersizliği, farkındalık ve iş gücü eksikliği. Dolayısıyla bu alanlara odaklanarak KOBİ'lerin yeşil dönüşüm sürecine uyum sağlamasına destek olmamız, iş dünyamızın ve ekonomimizin geleceği için büyük önem arz ediyor.

Yeşil dönüşüm aslında bize önemli bir fırsat penceresi de sunuyor. Burada özellikle kaynakların sürdürülebilir bir şekilde kullanılması ve daha az girdi ile daha çok üretim yapılması hedefi çok önemli. Gerekli operasyonel hız kadar ölçek ekonomisine odaklanan bir Türkiye'nin üretim ve tedarik üssü olmaması için bir neden görünmüyor. Bu nedenle TÜRKONFED olarak, yeşil dönüşümün bir büyüme stratejisi olarak kurgulanması ve bunu yaparken de KOBİ'lerin mevcut kırılganlıklarının düşünülmesi gerektiğine inanıyoruz. Bununla birlikte AB İklim Yasası'nın, AB-Türkiye arasındaki Gümrük Birliği'nin güncellenmesi sürecinde KOBİ'ler perspektifi ile ele alınması da en doğru ve kapsamlı çözüm alanı olarak görünüyor.

“Yeşil Dönüşüm” konusunda iş dünyasına liderlik etmeye odaklanıyoruz

EBRU DİLDAR EDİN

İş Dünyası ve Sürdürülebilir
Kalkınma Derneği (SKD Türkiye)
Yönetim Kurulu Başkanı

**AB'nin 2026 yılında
başlayacağını duyurduğu
“Sınırdaki Karbon Düzenlemesi
Mekanizması”nı (SKDM)
iş yapış şekillerimizi
değerlendirmek için fırsat
olarak görmeliyiz. SKD
Türkiye olarak, 2021 yılı
ana stratejimiz olan “Yeşil
Dönüşüm” konusunda iş
dünyasına liderlik etmeye
odaklanıyoruz.**

İklim krizinin yıkıcı etkilerini azaltmak ve geri dönülemez bir noktaya gelmemek için önümüzdeki 10 yıl çok kritik. Bu krizin üstesinden gelmek için “Yeşil Mutabakat” yol haritası olarak belirleyen AB, 2050 yılında karbon nötr kriteri olma hedefiyle Fitfor55 başlığıyla kapsamlı bir dizi öneri paketi sunarak somut bir adım attı. Fitfor55 ile AB karbon salımını 1990 seviyelerine kıyasla 2030 yılına kadar yüzde 55 oranında azaltmayı hedefliyor. Bu paket sayesinde 2050 yılına kadar Avrupa kıtasının iklim açısından nötr ilk kıta olmasının sağlanması ve Avrupa Yeşil Mutabakatı'nın gerçeğe dönüşmesi amaçlanıyor.

Diğer taraftan, AB'nin 2011 yılında, Ocak 2020'den itibaren geçerli olacağını duyurduğu “Sınırdaki Karbon Düzenlemesi Mekanizması” (SKDM) uygulaması da yine Avrupa'yla aktif ithalat-ihracat ilişkisi içinde olan ülkelerin zamanla etkileneceği kararlardan biri idi. Son alınan kararla birlikte, düzenlemenin 2026'da başlayacak olmasını iş yapış şekillerimizi değerlendirmek için fırsat olarak görmeliyiz. İlk aşamada çimento, demir-çelik, alüminyum, gübre ve enerji sanayilerinde etkili olacak ve söz konusu tarihte başlayacak bu uygulama ile ülkeler, küresel ve bölgesel ticarete AB'nin ticaret ortağı olarak yoluna devam edecek. Türkiye'nin de yeşil ekonomiye geçiş destekleyecek adımlar atması küresel ekonomik ilişkilerinin devamlılığı açısından büyük önem taşıyor. Türkiye de AB Yeşil Mutabakatı'na uyum için daha somut adımlar atmaya başladı. Cumhurbaşkanımız Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda yaptığı konuşmasında, Paris İklim Anlaşması'nın Meclis'e sunulacağını açıklaması, bu açıdan değerlendirildiğinde çok doğru bir zamanda yapıldı. Bu gelişme Türkiye'ye itibar kazandırmanın yanı sıra bu konudaki kararlılığımızın altını çizerek, uluslararası ticaretteki rolümüzü de güçlendirdi.

Türkiye'de bir süre önce bu yönde çalışmalar yapılmaya başlanmıştı. “AB Yeşil Mutabakat Eylem Planı”nın yayınlanması, “Yeşil Mutabakat Çalışma Grubu” kurulmasına dair Cumhurbaşkanlığı

genelgesi ve Yeni Orta Vadeli Plan'da yeşil dönüşüme yer verilmesi yakın dönemde şahit olduğumuz olumlu gelişmeler arasındaydı. SKD Türkiye olarak, Türkiye'nin GSYH'nın yüzde 15'ini temsil eden ve 725 bin kişiye istihdam sağlayan 20 farklı sektörden 80 üye şirketimiz var. 2021 yılı ana stratejimiz olan “Yeşil Dönüşüm” konusunda iş dünyasına liderlik etmeye odaklanıyoruz. Sürdürdüğümüz birbirinden kıymetli birçok projemiz var. “Döngüsel Ekonomi, İş Dünyası Plastik Girişimi ve Raporlamanın Önemi” konularında bugüne kadar çok önemli gelişmeler kaydettik, önümüzdeki dönemde de şu ana kadar gerçekleştirdiklerimizi daha üst kademelere taşımayı hedefliyoruz.

Türkiye Döngüsel Ekonomi Platformu'nun (TDEP) şu anda 24 farklı sektörden 187 üyesi bulunuyor. Burada gerçekleştirilen işlemler sayesinde ise 1 milyon 750 bin euro değere karşılık gelen 26 bin ton malzemenin geri kazanılması sağlandı. 60 şirketten 150 kişinin katıldığı Döngüsel İş Tasarımı Eğitimleri düzenlendi. Şubat ayında VII. Sürdürülebilir Finans Forumu'nu düzenledik ve burada EBRD iş birliği ile “Türkiye'de Düşük Karbonlu ve Döngüsel Bir Ekonomik Toparlanma için İş Birliği Çağrısı” gerçekleştirdik.

Mart ayında, Hedefler için İş Dünyası Platformu (B4G) ve DCube iş birliğinde Türkiye'nin ilk Döngüsel Ekonomi Haftası'nı düzenledik. Kasım 2019'da Global Compact Türkiye ve TÜSİAD iş birliğinde plastik kirliliği ile mücadele için bir adım öteye taşımayı hedefleyerek, İş Dünyası Plastik Girişimi'ni (IPG) kurduk. Şu anda 50'ye yakın imzacısı bulunan Girişim'e gittikçe artan ilgi bizleri memnun ediyor. SKD Türkiye olarak taahhüt veren imzacılar yol gösterici olması amacıyla Plastik Taahhütleri Rehberi'ni hazırladık. Rehber ve yol haritalarının dijitalleştirildiği araç olan IPG Tool, ülkemizde uluslararası vizyona uygun hazırlanmış ilk çalışmalar. 31 Mart 2021 itibarıyla 34 şirket, IPG Tool'u kullanarak 2023'e kadar gerçekleştirmek üzere plastik azaltım taahhütlerini verdiler.

KAPAK - YEŞİL MUTABAKAT; RISK Mİ, FIRSAT MI?

Türk iş dünyasının eylem planları için harekete geçmesi gerekiyor

F. FETHİ HİNGİNAR

Türkiye İMSAD Yönetim Kurulu
Başkan Vekili ve Türk Ytong
Yönetim Kurulu Başkanı

AB, kendi çevreci standartlarına ulaşmaktan uzak ürünlerin her 1 ton karbon emisyonu aşımı için 55-60 euro civarında ekstra vergi almaya hazırlanıyor. Türk iş dünyasının sektör ayırt etmeden bu konuya odaklanması, eylem planları için harekete geçmesi gerekiyor. Şimdi birer engel olarak görünen normlar doğru adımları attığımızda, bundan önce olduğu gibi, fırsat olarak görünecektir.

Yeşil Mutabakat hem Avrupa'nın ticaretini, hem de Avrupa ile ticaret yapanların ekonomisini yakından ilgilendirdiği kadar Türkiye ekonomisi açısından artan ihracat hacmimizi koruyabilmemiz ve geliştirmeye devam edebilmemiz için de çok önemli.

Çevre ve iklim değişikliği başlıklarında AB ülkelerinin hassas olduklarını, konuyu yakından takip ettiklerini biliyoruz. Avrupa Komisyonu tarafından Aralık 2019 tarihinde yayınlanan 'Avrupa Birliği Yeşil Mutabakatı - EU Green Deal' adı verilen yasa teklifi çağrısı hem çevreyle ilgilenen kesimlerde, hem de iş dünyası çevrelerinde bir ilgi yaratmıştı fakat mutabakatın yayınlanmasından kısa bir süre sonra dünyayı etkisi altına alan koronavirüs salgını sebebiyle hem ilgi dağıldı, hem de AB'nin mutabakat hedeflerini hayata geçirmek için ayırdığı bütçe Covid-19 ile mücadele için kullanıldı. Sonrasında AB'nin 24 Haziran'da yaptığı oylamada iklim yasası onaylandı. Yeşil Mutabakat 2030 yılına kadar Avrupa'nın karbon emisyonlarını yüzde 55, 2050 yılına kadar ise sıfır emisyon salımına düşürmeyi hedefliyor. Her ne kadar bu hedefler günümüz şartlarında hiç kimseye gerçekçi gelmese de Türk iş dünyasını yakından ilgilendiren önemli kararlar ve kanunlar çok kısa zamanda gündemimize girecek. Bu nedenle hazırlıklarımızı hızlandırmalıyız, önlemlerimizi almalı ve yoğun bir çalışma dönemine girmeliyiz.

AB kendi sınırları içinde yüksek karbon emisyon hedefleri koyarken, kendi sınırları içine girecek mallar için de aynı yüksek hedefleri belirleyerek AB ülkelerine mal satan ülkeleri de kendi yeşillik seviyesine çekmeyi hedefliyor. Bu çerçevede en önemli düzenleme sınırda karbon düzenlemesi, diğer adıyla karbon vergisi. Bu düzenleme, üretiminde yoğun karbon salımına yol açan ürünlerin AB'ye girişinde ilave vergiye tabi tutulması anlamına gelecek. AB, kendi çevreci standartlarına ulaşmaktan uzak ürünlerin her 1 ton karbon emisyonu aşımı için 55-60 euro civarında ekstra vergi almaya hazırlanıyor. Ülkemizde

faaliyet gösteren ve karbon salımı yüksek ürünler yakın zamanda AB gümrüklerinde sıkıntılı günler yaşayabilir. AB ülkeleri inşaat ve yapı malzemesi ihtiyacının yüzde 12 gibi bir oranını yurt dışından sağlıyor, bunun önemli bir kısmı ise Türkiye'den ithal ediliyor. Bu uygulamanın yapı malzemeleri ihracatını olumsuz etkileyeceği açık. Ülkemiz yapı malzemeleri sektörünün AB pazarında rekabet gücünü ciddi oranda kaybetmesine yol açabilir. Türk iş dünyasının sektör ayırt etmeden bu konuya odaklanması, eylem planları için harekete geçmesi gerekiyor. Mesleki sivil toplum kuruluşları ve sektörel derneklerin üyelerini bilgilendiren önemli çalışmaları olsa da daha etkin ve kapsayıcı çalışmalara ihtiyaç var.

Yaşanabilir çevre ve sürdürülebilir üretim artık hayatımızın bir parçası. Bunu tüm paydaşların kabul etmesi ve buna göre elbirliği ile çalışması gerekiyor. Bizler, Türkiye'nin sorumluluk sahibi üretici sanayicileri ve güçleri olarak yön gösterici de olmalıyız. Şimdi birer engel olarak görünen normlar doğru adımları attığımızda, bundan önce olduğu gibi, fırsat olarak görünecektir.

Yeşil Mutabakat'ın bu kapsamda AB ile olan ticari ilişkilerimizin güçlenmesi ve ülkemizin tam üyelik hedefiyle ilerlediği döneme olumlu katkı yapabileceğini düşünmemiz gerekiyor.

Türkiye İMSAD, sektörümüzdeki hemen hemen bütün çalışmalara öncülük ediyor. Düzenlenen "Yeşil Mutabakat Hazırlık Eğitimleri" bunun ilk adımlarından biri... Sadece Türkiye ölçeğinde değil küresel anlamda neler yapıldığını da bir yandan takip etmemiz gerekiyor. Biz konuyu sektörümüz açısından doğrudan Avrupa Gazbeton Üreticileri Birliği (EAACA) kanalıyla da yakından izliyoruz. EAACA bu konuda "Sıfır Kirlilik Eylem Planı"nı açıkladı. Bu planla 2050 yılına kadar hava, su ve toprak kirliliğini sağlığa ve doğal ekosisteme zarar vermeyecek seviyelere indirerek kirliliği ortadan kaldırmayı hedefliyor.

"Karbon Vergisi" yükü, karbon salımını azaltacak yatırımlar için kullanılmalı

KENAN ARACI

Türkiye İMSAD Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı ve Çuhadaroglu Genel Müdürü

Sınırdaki Karbon Düzenlemesi Mekanizması'nın belirsizlikleri ve bu doğrultuda olası sorunlar ile ilgili farkındalık yaratılması çok önemli. Tahmini uygulanacak "Karbon Vergisi" yükünün, Türkiye için 1.5-2 milyar dolar seviyelerinde olacağını ve bu nedenle bu kaynağın Türkiye'de karbon salımını azaltacak yatırımlar için kullanılmasının elzem olduğunu düşünüyorum.

Avrupa Yeşil Mutabakatı, net sera gazı emisyonları azaltma hedefini yüzde 40'lardan yüzde 55'e yükseltme ve bu doğrultuda 2050 yılına kadar "İklim Nötr Olma" hedefini içeriyor. Türkiye'nin en büyük ihracat pazarı AB'ye yıllık 70 milyar doları bulan ihracatını dikkate aldığımızda, Sınırdaki Karbon Düzenlemesi Mekanizması'nın belirsizlikleri ve bu doğrultuda olası sorunlar ile ilgili farkındalık yaratılmasının çok önemli olduğunu düşünüyorum. Malum "Karbon Vergisi" adı altında bu ek verginin ilk uygulamasının 1 Ocak 2023'te başlayacağı ve 2026'dan itibaren ise tam yürürlüğe gireceği deklare edildi. Tahmini uygulanacak "Karbon Vergisi"nin yükünün, Türkiye için ise 1.5-2 milyar dolar seviyelerinde olacağı ve bu nedenle bu kaynağın Türkiye'de karbon salımını azaltacak yatırımlar için kullanılmasının elzem olduğunu düşünüyorum.

Bildiğiniz gibi, karbon kaçığı yüksek sektörlerin başında inşaat malzemeleri üreten sektörler olmak üzere çelik, çimento, alüminyum, elektrik, gübre gibi ana sektörler geliyor. Karbon salımını azaltarak yenilenebilir, çevreci enerji temini, emisyon azaltımı ve olmazsa olmaz geri dönüşüm önceliklerimiz olarak belirlenmeli. Spesifik olarak örnek verecek olursak, bizim de içinde olduğumuz sektörde, alüminyum metalin geri dönüşümü ile tekrar kullanılması arasındaki harcanan enerji farkı, madenden alüminyum haline gelirkenki süreç ile mukayese ettiğimizde 20 kat daha az. Yani 20 kat daha az enerji ile ihtiyacımız olan alüminyum metalini geri dönüşümle tekrar kullanılır hale getirebiliyoruz. Bu da üretim kaynaklı enerji tüketimi ve emisyon azaltımına katkı sağlıyor. Alüminyum yüzde 99,9 oranda geri dönüşümü olan bir malzeme de olduğu için, geri dönüşümü olmayan malzemeler yerine kullanıldığında çevre kirliliğine karşı özellikle geri dönüşüm prosesi ile kayda değer bir katkı sağlamış oluyor. Avrupa alüminyum sektörü 2050 senesine kadar

CO² emisyon değerlerini, bugüne kıyasla 39 milyon ton geri dönüşüme katkı sağlayarak, yüzde 46'ya kadar düşürmeyi hedefliyor. Bu hedef daha çok birincil alüminyum ithalatının ve dolayısıyla birincil üretiminin azaltılması, geri dönüşümün artırılması ile mümkün olacak.

Geri dönüşüm ile ilgili Çuhadaroglu Grubu fabrikalarımızda yıllardır çalışmalar yapıyoruz. Devreye aldığımız geri dönüşüm tesisi yatırımı ile karbon salımı ısılarını yüzde 30 seviyelerinde azalttık. Fırın bacalarından çıkan sıcak gazları değerlendirdik. Alüminyum Ekstrüzyon yapabilmek için ham maddeyi belirli bir sıcaklığa çıkarmak zorundasınız. Bu sıcak baca gazları kullanarak daha az enerji tüketiyoruz ve alüminyum hammaddesinin ısısını istediğimiz değerlere daha az enerji tüketerek getirmiş oluyoruz. Yapılan çalışmalar sonucunda yaklaşık yüzde 3 oranında enerji tasarrufu sağlamış olduk. Yine bu kapsamda, kendi enerjisini yenilenebilir kaynaklardan üreterek karbon ayak izini azaltmak adına çatıya monteli Güneş Enerji Santrali (GES) çözümleri için fizibilite hazırlamış olup, uygulama aşamasına geldik ve 2021 yılı sonu itibarıyla devreye alacağız. Önümüzdeki beş yıl içinde dışarıdan sağladığımız enerji tedarigi dışında ihtiyacımız olan enerjinin yüzde 30 seviyelerini yenilenebilir, çevre dostu kendi enerji yatırımlarımız ile karşılamayı hedefliyoruz.

Enerji verimliliği sağlanması, doğal kaynak tüketimlerinin azaltılabilmesi ve sıfırlanabilmesi ancak hem konut, hem fabrika, hem de kara, deniz ve hava ulaşım araçları üzerinden gerçekleştirilecek ve tüm sektörlerin de dahil olacağı zincirleme bir dönüşüm ve bunun takibi sayesinde olacaktır.

Avrupa Birliği'nin 1 Ocak 2021 tarihi itibarı ile dönüşümünü zorunlu kıldığı Sıfır Enerji Binalar'la ulaşmak tüm dünyada ivme kazanan iddialı ancak giderek daha ulaşılabilir bir hedef oldu.

KAPAK - YEŞİL MUTABAKAT; RISK Mİ, FIRSAT MI?

Yeşil Mutabakat, inşaat malzemesi sektörü için önemli fırsatlar sunuyor

BORA TUNCER

Türkiye İMSAD Yönetim Kurulu
Üyesi ve Schneider Electric
Türkiye Orta Asya ve Pakistan
Bölge Başkanı

Yeşil Mutabakat'la birlikte AB ülkelerinde başlayacak olan "Yenileme Dalgası" inisiyatifi (Renovation Wave) özellikle inşaat malzemesi sektörüne fırsatlar sunuyor. Avrupa Komisyonu, 2030 yılına kadar 35 milyon binayı yenilemeyi hedefliyor. Bu nedenle, Yeşil Mutabakat'ın bir büyüme stratejisi olduğuna inanıyoruz. Tedarik zincirlerindeki şirketler bu değişimlerden büyük ölçüde faydalanacak.

Schneider Electric olarak misyonumuzu, herkesi sahip olduğumuz enerji ve kaynakları daha verimli kullanmaya teşvik ederek, tüm toplum için gelişim ve sürdürülebilirlik arasında bir köprü kurmak şeklinde ifade ediyoruz. Bu nedenle sürdürülebilir iş yapış biçimlerini faaliyetlerimizin merkezine yerleştirdik. Tüm faaliyetlerimizin kalbinde 'Life is On' anlayışımız yer alıyor. Bu felsefeyi özetlemek gerekirse, tüm insanlara yardım etmeye ve kaynaklarının daha azını kullanarak daha fazlasını üretmelerine yardımcı olmaya ve her yerde, herkes için ve her zaman "Hayatın Devam Etmesini" sağlamaya odaklanıyoruz. En geç 2025 yılı itibarıyla tüm operasyonlarımızı karbon nötr hale getirmeyi hedefliyoruz ve eş zamanlı olarak geniş ekosistemimizi karbondan arındırmak üzere de müşterilerimizin karbon ayak izlerinde tasarruf etmelerini sağlıyoruz. Müşterilerimiz ve tedarikçilerimizle birlikte kapsayıcı bir ekosistem yaratarak 2030 yılında üretim sahalarımızın karbon nötr olmasını sağlayacağız ve küresel ölçekte karbon nötr şirket olmayı hedefliyoruz. Yeşil Mutabakat kapsamında AB ülkelerindeki ithalatçıları, satın alacakları ürünlere ilişkin karbon emisyon verilerini de üreticilerden talep edecek. Bu durumda, Türkiye ve AB'ye ihracat yapan diğer ülkelerdeki firmalar satışa konu ürünlerinin karbon emisyonlarını belirlenen kriterlere göre hesaplayacak. Türkiye'de birçok kurum ve kuruluş bu konuda çalışmalar yürütüyor. Ticaret Bakanlığı koordinasyonunda 2020 yılının başında bazı hazırlıklara başlandı. AB'ye entegrasyonu esas alacak şekilde düzenlemeler gerçekleştirildi. Elbette, birçok sektörün olduğu gibi Türkiye'nin güçlü sektörlerinden biri olan inşaat sektörünün de bu değişimden etkileneceği bir gerçek. Ancak, kısa vadede yaşanan bu değişimin sektörün rekabet gücünü artıracak ve yalnızca karlılık açısından değil, içinde yaşadığımız gezegen açısından da uzun vadede önemli getirileri olacağını düşünüyoruz.

14 Temmuz'da Avrupa Komisyonu,

AB enerji ve iklim düzenleme çerçevesini 2030 hedefine uyumlu hale getirerek Avrupa Yeşil Anlaşması'nı gerçeğe dönüştürmek için "55'e Uygun" politika önerileri paketini sundu. Öneriler, ayrıca özel sektör yatırımlarını düşük ve sıfır karbonlu teknolojilere, yenilenebilir enerjiye, enerji verimliliğine ve döngüsel ekonomiye teşvik etmeyi amaçlıyor. Vergi reformları ve bütünsel bir CO₂ fiyatlandırma sistemi de karbon salınımını daha pahalı hale getirerek değişimi teşvik edecek ve böylece emisyonları azaltan veya ortadan kaldıran projelere ve yakıt değişimine yatırım çekecek.

Yeşil Mutabakat'ın temel direklerinden biri, inovasyona dayalı rekabeti teşvik etmek. Düşük emisyonlu teknolojiler, sürdürülebilir ürünler ve hizmetler için küresel pazarlardaki önemli potansiyel, kapsayıcı büyümeye dayalı sürdürülebilir ve iş-yoğun ekonomik faaliyeti genişletme fırsatı sunuyor ve dönüşümü hızlandırıyor. Yeşil Mutabakat'la birlikte AB ülkelerinde başlayacak olan "Yenileme Dalgası" inisiyatifi (Renovation Wave) özellikle inşaat malzemesi sektörüne fırsatlar sunuyor. AB'deki enerji tüketiminin yüzde 40'ı binalar tarafından gerçekleştirilirken, Avrupa'daki binaların yüzde 75'i enerji verimli değil. 2050 iklim nötrlüğü hedefine odaklanan Avrupa Komisyonu, binaların enerji verimliliğini artırmak ve emisyonları azaltmak için önümüzdeki 10 yıl içinde bina yenileme oranlarını ikiye katlamayı hedefliyor. Hedef, 2030 yılına kadar, iyileştirme ve Dayanıklılık Tesisi'nden sağlanan 672.5 milyar euro'luk finansmanla desteklenen 35 milyon binayı yenilemek. Bu nedenle, Yeşil Mutabakat'ın bir büyüme stratejisi olduğuna inanıyoruz. Tedarik zincirlerindeki şirketler bu değişimlerden büyük ölçüde faydalanacak. Dolayısıyla değişim sürecinin zorlu yanları olmasına rağmen Schneider Electric olarak düşüncemiz, inşaat malzemesi sektörü için de Yeşil Mutabakat'ın önemli fırsatlar barındırdığı yolunda.

AYM'ye sektörel uyum eylem planlarının acilen geliştirilmesi ve teşvikle desteklenmesi önemli

EBRU ŞAPOĞLU

Türkiye İMSAD Yönetim Kurulu
Üyesi ve Şişecam Düzcamlar
Grubu Pazarlama ve Satış Başkan
Yardımcısı

En önemli ticaret ortağımız olan AB'ye ihracatımızda rekabetçiliğimizin korunması ve geliştirilebilmesi açısından Avrupa Birliği Yeşil Mutabakatı'na (AYM) etkin uyum sağlanması için sektörel uyum eylem planlarının acilen geliştirilmesi ve teşvik mekanizmalarıyla desteklenmesi süreçlerini önemli buluyoruz. Bu doğrultuda Şişecam'a düşen rolü üstlenmeye hazır olarak çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Şişecam'ın sürdürülebilir değer yaratma ve sürdürülebilirliğin küresel çapta etkin savunucusu olma adına hayata geçirdiği CarforNext stratejisi, bu yaklaşımı tüm değer zincirine entegre etme ve bu gücü paydaşlarına taşıyarak birlikte fark yaratan çözümler sunmak üzerine kurulu. Bu amaçla; küresel eğilimler, yatırımcı beklentileri, ürün ve müşteri beklentileri, yasal yükümlülükleri takip ediyor ve gerekli uyum sağlama üzerine çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Bu strateji perspektifinden ele aldığımızda Avrupa Birliği Yeşil Mutabakatı'nın (AYM) hem riskler, hem de fırsatlar barındırdığını, bu kapsamda en önemli tehdidin ve yine fırsatın iklim değişikliği ile mücadele olduğunu görüyoruz.

Bu doğrultuda, Şişecam bünyesinde 2019 yılında kurmuş olduğumuz İklim Değişikliği Koordinasyon Kurulu bünyesinde; faaliyet gösterdiğimiz sektörlerle yönelik sera gazı emisyon azaltım potansiyellerinin belirlenmesi ve yatırım maliyetlerinin analizi, yatırım-etkin bir karbon azaltım stratejisine yönelik orta-uzun vadeli potansiyellerin belirlenmesi çalışmalarımızı yürüttük. Bu çalışmalar bölgesel gelişen karbon fiyatlandırma trendlerine göre de güncel tutmaya devam ediyoruz.

Bunlara ek olarak iklim değişikliği ile mücadeleye yönelik olarak Isıcam K markası ile pazara sunduğumuz bünyesinde yüksek teknolojiye Solar Low-E kaplamalı cam bulunduran yalıtım camı ünitelerimiz kışın ısı kayıplarını yüzde 50 azaltarak yakıt maliyetlerinden tasarruf ederken, yazın güneş ısısını yüzde 40 azaltarak klima sistemlerinin enerji maliyetlerini düşürüyor. AYM'nin önemli bir bileşeni olan Avrupa için Binalarda Yenilenme Dalgası'na (Renovation Wave for Europe) yönelik fırsatları yakından takip ediyor ve Neredeyse Sıfır Enerji Bina (NSEB) standartları çerçevesinde iki plakası kaplamalı üçlü çift cam üniteleri olan Isıcam K 3+ çözümlerinin daha da önem kazanacağını düşünüyoruz.

Bu üniteler standart çiftcamla göre ısı kaybını yüzde 77, güneş ısı girişi yüzde 48 azaltıyor.

Bunun yanı sıra Ar-Ge yetkinliklerimiz, sosyal ve çevresel faydalar yaratmaya odaklanarak, sürdürülebilirlik gündemimizin temel bileşenlerine doğrudan hizmet ediyor. Bu doğrultuda sürdürülebilirlik stratejimize doğrudan katkısı olan patentli ürün sayımız 39'u aştı. Enerji ve kaynak verimliliği, atık ve emisyon azaltımlarının yanı sıra mevcut ve yeni ürünlerimizle toplumun sağlığına önemli katkılar vermeye devam ediyoruz.

Tüm bu fırsatların yanı sıra, AYM kapsamında hayata geçirilmesi planlanan Sınırdaki Karbon Vergisi Düzenlemesi'nden (Carbon Border Adjustment Mechanism-CBAM) geçen yıl sonu itibarıyla yüzde 51 oranı ile en büyük dış pazarımız olan, Avrupa'ya ihracatımızın etkilenmesi kaçınılmaz bir gerçek.

Öte yandan, CBAM'in metodolojisine ilişkin belirsizlikler geçerliliğini koruyor olsa da bu düzenlemeler için en olası görülen Avrupa Birliği Emisyon Ticaret Sistemi (ETS) temelli piyasa mekanizmasının esas alınması halinde, bu düzenlemelere uyum açısından daha avantajlı konumda olacağımızı değerlendiriyoruz. Hali hazırda Avrupa'daki Düzcamlar ve Cam Ev Eşyası üretimlerimiz üzerinden mevcut ETS'yi uzun yıllardır tecrübe ediyor olmamız, bu yeni düzenlemeye etkin uyum sağlama ve borsa araçları ile mali etkin yönetimi açısından bizlere önemli bir temel teşkil edecektir.

En önemli ticaret ortağımız olan AB'ye ihracatımızda rekabetçiliğimizin korunması ve geliştirilebilmesi açısından AYM'ye etkin uyum sağlanması için sektörel uyum eylem planlarının acilen geliştirilmesi ve teşvik mekanizmalarıyla desteklenmesi süreçlerini önemli buluyor, bu doğrultuda Şişecam'a düşen rolü üstlenmeye hazır olarak çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

KAPAK - YEŞİL MUTABAKAT; RISK Mİ, FIRSAT MI?

Yeşil Mutabakat'a uygun aksiyonların ivedilikle hayata geçirilmesi gerekiyor

MEHMET TUNAMAN

Türkiye İMSAD Yönetim Kurulu
Üyesi ve Saint-Gobain Rigips
Genel Müdürü

2026 yılında tam kapsamlı olarak uygulanması öngörülen "Sınırdaki Karbon Düzenlemesi Mekanizması" düzenlemesi için Yeşil Mutabakat'a uygun aksiyonların ivedilikle hayata geçirilmesi gerekiyor. Bu süreçte hızlıca uyum gösterebilen şirketler, AB pazarında uzun vadede rekabet gücünü artıracak ve daha fazla pay sahibi olacak.

Avrupa Birliği Komisyonu tarafından hazırlanan "Avrupa Birliği Yeşil Mutabakatı"nın gereklilikleri sayesinde gelecek nesillere yaşanabilecek daha güzel bir çevre bırakılacak olması, tüm dünya insanları için umut verici bir gelişme. Ancak bu hedeflere ulaşmak ne çok kolay, ne de düşük maliyetli olacak. Şirketimiz kendi içinde de bu hedeflere yönelik çalışmalar yürütüyor ve gelişmeleri yakından takip ediyor.

Bu çalışmalarımız, parçası olduğumuz Saint-Gobain Grubu'nun da varoluş amacı olan "Dünyayı daha iyi bir yuva haline getirmek" bakış açısı ile birleştiğinde daha anlamlı hale geldi. Saint Gobain Grubu, Avrupa Bölgesel Networkü'nün bir ortağı ve İnsanlar için Daha İyi Yerler girişiminin sponsoru ve Kurumsal Danışma Kurulu üyesi olarak Net Sıfır Karbon Binalar Taahhüdü'ne imza attı ve 2030 yılına kadar doğrudan kontrolü altındaki tüm operasyonlarında net sıfır karbon emisyonunu ve Avrupa'daki tüm binaların 2050 yılına kadar net sıfır karbon seviyesine getirilmesine katkı sağlamayı hedefledi. Gruba bağlı tüm şirketler bu ortak hedefler doğrultusunda çalışıyor, çalışmalar da merkezi olarak takip ediliyor. Sonuçlar düzenli aralıklarla paylaşıyor ve farklı şirketlerdeki örnek olacak iyi uygulamalar ile önemli bir sinerji yakalanıyor. Grubun hedeflerine uyum için güç ve iş birliği içinde küresel çapta çalışmalar hızla devam ettiriliyor.

Gelecek nesillere daha yaşanabilir ve sürdürülebilir bir dünya bırakmak, sadece AB'nin değil, sektörümüzün, diğer sektörlerin, hatta tüm insanlığın sorumluluğu. Bu sorumluluk bilinci ile hareket edildiğinde, Türkiye de büyük kamu yatırımlarını ve özel sermayeyi iklim ve çevresel eylemlere yönlendirebilmek için birtakım aksiyonlar ala-

cak. Sektörümüz de doğal olarak bu eylem planında yer alacak. Bu eylem planı, 2050 yılına kadar devam edecek uzun soluklu bir süreç ve bizlerin uyum gösterebilmemiz için kamu sektörü ile birlikte yeterli kadar zamanımız bulunuyor. Fakat 2026 yılında tam kapsamlı olarak uygulanması öngörülen "Sınırdaki Karbon Düzenlemesi Mekanizması" diye adlandırılan düzenleme için mutabakata uygun aksiyonların ivedilikle hayata geçirilmesi gerekiyor. Bu süreçte hızlıca uyum gösterebilen şirketler AB ihracat pazarında uzun vadede rekabet gücünü artıracak ve daha fazla pay sahibi olacak.

Yeşil Mutabakat'ın, küresel rekabeti artıracak olması, AB Komisyonu tarafından dile getirilen, eski ve verimli olmayan binaların yenilenmesi beklentisi ile fırsatları da beraberinde getiriyor. Bu süreç, ürün gamlarını daha sürdürülebilir, karbon ayak izi daha düşük çevreci ürünler ile geliştirebilen şirketler için birçok fırsat yaratacak. Diğer yandan iyileştirme ve uyum çalışmaları yapılmadığı takdirde sektör ihracatta pazar kaybı da yaşayabilir. Devlet, konu ile ilgili ortaya koyacağı bakış açısı ve yol haritası doğrultusunda sağlayacağı teşvik, vergi indirimi, kredi, hibe gibi çeşitli imkânlar ve uygulayacağı yaptırımlar ile sektörün çizilen yol haritasına sadık kalmasını sağlamalı, bu amaçla yatırım yapan firmaların iç pazar rekabet gücünü korumak için kamu projelerinde çevre dostu inşaat malzemelerini özendirilmeli.

Sektörümüz, bu konudaki uyuma yönelik aksiyonları ne kadar hızlı tamamlar ise ana pazarlarından biri AB ülkeleri olan ürünlerini ilave vergilere maruz kalmaksızın ihraç etmeye devam edebilecek ve ticarette ülkeler arası rekabet gücünü de artıracak.

İnşaat malzemesi sektörü Yeşil Mutabakat'la ilgili regülasyonlara uyum için yatırımlarını tamamlamalı

OZAN ATASOY

Türkiye İMSAD Yönetim Kurulu
Üyesi ve İklimlendirme Soğutma
Klima İmalatçıları Derneği
Başkan Vekili

**Yeşil Mutabakat Yasası
Türk şirketlerini ilk etapta
zorlayacak gibi görünse de
yatırımlarını bu doğrultuda
yapan şirketler kısa
zamanda tekrar rekabet
avantajını yakalayacak.
İnşaat malzemesi sektörü
bir an evvel bu konudaki
regülasyonlara uyum için
yatırımlarını tamamlamalı.
Bu mutlaka ekstra bir yatırım
maliyeti getirecektir, ancak
sürdürülebilir çevre ve
sürdürülebilir üretim için bunu
yapmak zorundayız.**

Avrupa Yeşil Mutabakat Yasası'nın karbon emisyonu yoğun sektörlerde ihracatı etkileyeceği çok açık. Avrupa Birliği Yeşil Mutabakat Yasası ile hem çevreyi ve dünyamızı küresel ısınmadan korumak, hem de Avrupa Birliği içinde yer alan şirketlerin ekonomik rekabet gücünü artırmak adına bir taşla iki kuş vuruyor. Çevreci politikalar sürdürülemez boyutlara ulaşan tüketim ve üretimden kaynaklı karbon emisyonlarını en aza indirmek için atılmış güzel bir adım.

Yıllardır Avrupa Birliği içeride yapılan üretim için çevreci politikaları uygulamakta idi. Ancak bu Avrupa Birliği içinde üretim yapan şirketlerin rekabet gücünü zayıflatmakta ve özellikle çevreci politikalarla uyumsuz sektör ve üretimin Uzak Doğu, Güney Amerika ve Kuzey Afrika gibi coğrafyalara kaymasına sebep olmakta idi. Globalleşmenin de etkisi ile Avrupa Birliği üretimde bağımlı hale geldi. Yeşil Mutabakat Yasası ile Avrupa sanayisinin rekabet dezavantajı ortadan kaldırılarak Avrupa dışına kayan sanayinin ve üretimin tekrar Avrupa'ya geri dönmesi için önemli bir adım atılmış oldu. Tabi ki bunu destekleyen

Endüstri 4.0, insansız fabrikalar, vb. gelişmeler de bu duruma önemli katkı sağlıyor.

Yeşil Mutabakat Yasası Türk şirketlerini ilk etapta zorlayacak gibi görünse de yatırımlarını bu doğrultuda yapan şirketler kısa zamanda tekrar rekabet avantajını yakalayacak. Neticede şartlar herkes için aynı olduğundan rekabet koşulları zaman içinde dengelenecek. Avrupa'da özellikle işçilik yoğun sektörlerde rekabet avantajı bulunmuyor. İnşaat malzemeleri sektöründe de bu anlamdaki avantajımız devam edecek. İnşaat malzemesi sektörü bir an evvel bu konudaki regülasyonlara uyum için yatırımlarını tamamlamalı. Bu mutlaka ekstra bir yatırım maliyeti getirecektir, ancak sürdürülebilir çevre ve sürdürülebilir üretim için bunu yapmak zorundayız. Bu anlamda ilk etapta dezavantaj olarak karşımıza çıkan konu zaman içinde avantaja dönüşecek. Avrupa'da üretim yapan şirketlerden sonra bu konuya en hızlı uyum sağlayabilecek ülkenin Türkiye olduğunu düşünüyoruz. Rekabet içinde olduğumuz Uzak Doğu ülkeleri bu anlamda bizden daha fazla zorlanacak. Bu açıdan bu konu bir fırsata dönüşebilir.

KAPAK - YEŞİL MUTABAKAT; RISK Mİ, FIRSAT MI?

Endüstrideki tüm paydaşların karbon nötr olma yolunda dönüşümünü sağlamalıyız

RAMİ ATIKOĞLU

Türkiye İMSAD Yönetim Kurulu
Üyesi ve BASF Türk Genel Müdürü

Yeşil Mutabakat politika alanlarından "inşaat ve renovasyon", inşaat sektörünü daha sürdürülebilir kılarak, faaliyet kaynaklı karbon emisyonlarını azaltmayı hedefliyor. Sektör temsilcileri olarak bizim misyonumuz, bu konuda hem bilgilendirici, hem de eyleme geçirici faaliyetlerle endüstrideki tüm paydaşların karbon nötr olma yolunda dönüşümünü sağlamak.

AB Yeşil Mutabakatı'nın, sürdürülebilir kalkınmayı hedefleyen bir dönüşümün aracı olarak bir fırsat niteliğinde değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Karbon maliyetlerindeki artışlara maruz kalmamak için AB'ye ihracat yapan tüm sektörlerdeki üreticilerin, değer zincirlerini baştan sona gözden geçirmeleri gerekiyor. Üretimden kaynaklı karbon kullanımlarına ek olarak, üretim girdileri ve lojistik gibi nedenlerden kaynaklanan karbon kullanımlarını da kontrol altında tutmaları elzem hale geliyor. Bu noktada, döngüsel ekonomi yaklaşımına hizmet eden ürünler ve yenilikçi iş modelleri Yeşil Mutabakat sürecini kolaylaştırıcı hale getirecek. Kaynakları mümkün olduğunca uzun süre kullanmak, ürün ve malzemeleri iyileştirmek ve geri döndürmek, atığı engelleyerek doğal sistemleri korumak, bu yolda atılması gereken önemli adımlar.

Türkiye İMSAD Ağustos 2021 Sektör Raporu'na göre, iç ve dış pazarda artan talebin etkisiyle 2021 yılının ikinci çeyreğinde inşaat malzemeleri sanayi üretiminde yüzde 47 artış gerçekleşti. Yurt dışında ise küresel tedarik zincirinde yaşanan bozulma ve artan navlun fiyatları gibi etkiler ile Türkiye'ye yönelik inşaat malzemesi talebi genişledi. Buna bağlı olarak artan ihracat da sanayi üretimini destekledi. Bu olumlu tablonun diğer tarafında, Yeşil Mutabakat'ın getirdiği "her ürün için karbon emisyon sınırı" yaklaşımı önemli bir risk teşkil ediyor. Sınırı aşan üreticilere ciddi oranda gümrük vergileri getiriliyor. İhracatta rekabet gücümüzü kaybedeceğimiz bir senaryonun gerçekleşmemesi ve AB pazarında ayakta kalabilmek için üreticilerin yüzlerini sürdürülebilir üretim süreçlerine çevirmesi şart. Yeşil Mutabakat politika alanlarından "inşaat ve renovasyon", inşaat sektörünü daha sürdürülebilir kılarak, faaliyet kaynaklı karbon emisyonlarını azaltmayı hedefliyor.

Öte yandan, eski ve verimli olmayan binaların yoğun şekilde yenileneceği de biliniyor. Bu noktada, ihracata devam etmeyi hedefleyen kuruluşların üretimde modern teknolojileri ve sürdürülebilir hammaddeyi kullanarak düşük karbonlu üretime geçmesi gerekiyor. Bu yönlerdeki projelerin desteklenmesi ve kaynak ayrılması, üreticilerimizin rekabet gücünü koruması ve nihayetinde ülkemiz ekonomisi için büyük önem taşıyor.

Yeşil Mutabakat, Avrupa Birliği'nin 1990'lı yıllardan beri iklim değişikliğiyle mücadelede, sera gazı emisyonlarının azaltılması, yenilenebilir enerji kullanımı gibi başlıklar başta olmak üzere çevresel ve sosyal sürdürülebilirlik konularında gösterdiği hassasiyetin kesin ve iddialı bir yansıması. Dünyada iklim krizinin etkileri gözle görünür bir seviyeye geldiğinden, bu insiyatifi haksız bulmak mümkün değil. Nihai hedef, sürdürülebilir bir gelecek olduğundan, tüm sanayi kollarında, bunu bir fırsat olarak görmek gerektiğine inanıyorum. Sektör temsilcileri olarak bizim misyonumuz, bu konuda hem bilgilendirici, hem de eyleme geçirici faaliyetlerle, endüstrideki tüm paydaşların karbon nötr olma yolunda dönüşümünü sağlamak.

Uygulanacak kapsayıcı çalışmalarla rekabet gücümüzü kaybetmeyeceğimizi öngörüyoruz

UFUK ATAN

Türkiye İMSAD Yönetim Kurulu
Üyesi ve Vaillant Group Türkiye
Pazarlamadan Sorumlu Genel
Müdür Yardımcısı

Yeşil Mutabakat'a yönelik orta ve uzun vadeye yayılacak projeler ile bölgesel ticarete AB'nin ticaret ortağı olarak yolumuza devam edeceğiz. 2026 yılından itibaren başlanacak "Sınırdaki Karbon" uygulaması için ayrıca hazırlanacak kapsayıcı çalışmaların hayata geçirilmesiyle rekabet gücümüzü kaybetmeyeceğimizi öngörüyoruz.

Küresel ısınma, günümüzde hep birlikte odağımızı çevirdiğimiz Covid-19 pandemisiinden çok daha önemli ve çok daha kalıcı sıkıntılara yol açabilecek nitelikte; bizce dünyanın bir numaralı gündem maddesi. Bu çerçevede global anlamda yapılan çalışmaların son halkası olan "Yeşil Mutabakat", iklim krizine karşı daha yaşanılabilir bir dünya inşa etmek, içinde bulunduğumuz ve gelecekte yaşanması muhtemel krizlerin önüne geçebilmek amacıyla Avrupa Birliği'nin var olan taahhütlerini daha geniş ve etkili bir şekilde hayata geçirmeye odaklandığı bir yasa. Aynı zamanda hayatın her alanına dokunan konuları da kapsıyor. Tarımdan otomotive, enerjiden inşaata kadar sürdürülebilir, çevreye saygılı üretim döngüleri, daha sürdürülebilir bir yaşam, çağın ihtiyaç ve sorunlarına yönelik, insanı daha çok odağına alan bir strateji ile karşımıza çıkıyor.

Bu kapsamda sektörümüzün hayatına giren Yeşil Mutabakat, enerji verimli ürünlerin üretimi alanında önemli yükümlülükler getiriyor ve bu ürünlerin son kullanıcı tarafında teşvik edilmesini öngörüyor. Bu doğrultuda, şirket olarak bu alanlarda önemli yatırım hamleleri başlattık. Üretim tesislerimizde yapılması gereken yatırımları planlarken; günümüzde ve gelecekte sektörümüzde ana oyuncular haline gelecek yüksek verimli ısıtma sistemlerini hayata geçirmeye başladık. Örnek olarak geçtiğimiz aylarda, benzerlerinden yaklaşık 700 kat daha çevreci olan doğal akışkanlı ısı pompalarımızı Türkiye pazarına ilk sunan şirket olduk.

Sürdürülebilirliği ana vizyonu olarak belirlemiş bir şirket olarak, Yeşil Mutabakat ile ilgili atılacak adımları son derece yakından takip ediyor ve üzerimize düşen sorumluluk çerçevesinde katkı sunmak için çalışıyoruz.

İklimlendirme ve Türkiye inşaat

malzemesi sektörü uzun yıllardır regülasyonlara uyum içinde geleceğini şekillendiriyor. Bizim sektörümüzde bunun en önemli örneği ErP yönetmeliği. Ülkemiz ErP yönetmeliğinde birkaç yıl geriden gelmesine rağmen, kısa sürede ilgili direktiflerle birebir uyum sağladı. Şimdi ise önümüzde yeni bir süreç söz konusu. AB ile ticaret yapan tüm ülkeleri yakından ilgilendiren Yeşil Mutabakat konusunda Cumhurbaşkanlığı ve Ticaret Bakanlığı tarafından yayımlanan genelgeyle önemli bir adım atıldı. "Yeşil Mutabakat Çalışma Grubu" ile Türkiye inşaat malzemesi sanayisini temsil eden tüm kurum ve kuruluşların titizlikle üzerine düşen sorumlulukları yerine getirip, bu süreci verimli bir şekilde kullanacağımıza yürekten inanıyoruz.

Türkiye, inşaat malzeme alanında Avrupa Birliği ülkelerinin önemli bir tedarikçisi. Yeşil Mutabakat'a yönelik orta ve uzun vadeye yayılacak projeler ile bölgesel ticarete AB'nin ticaret ortağı olarak yolumuza devam edeceğiz. 2026 yılından itibaren başlanacak "Sınırdaki Karbon" uygulaması için ayrıca hazırlanacak kapsayıcı çalışmaların hayata geçirilmesiyle rekabet gücümüzü kaybetmeyeceğimizi öngörüyoruz.

Yeşil Mutabakat, tüm sektörlerle beraberinde birçok fırsatı getiriyor. AB farklı alanlarda bu konu özelinde ciddi bütçe ayırdı. Bütün AB ülkeleri hazırlanan bu fona yatırım yapıyor ve ülkemizde de TÜBİTAK'ın desteklediği projeler hayat bulmaya başlıyor.

İnşaat malzemesi sektörü olarak daha önceki tecrübelerimizde de olduğu gibi, yeni rekabet ortamına "adaptasyon kabiliyetimizle" hızlı bir şekilde uyumlanacağımızı düşünüyorum. Yolumuz tabii ki kolay bir yol değil, önemli mental değişimler ve yatırımlar gerektiriyor. Ancak sürdürülebilirlik ilkesi çerçevesinde bu yatırımların ve değişim süreçlerinin el birliği ile aşılabileceğini düşünüyoruz.

KAPAK - YEŞİL MUTABAKAT; RISK Mİ, FIRSAT MI?

Çelik sektöründe yeşil dönüşüm önemli bir finansman gerektiriyor

DR. VEYSEL YAYAN

Türkiye İMSAD Yönetim Kurulu
Üyesi ve Türkiye Çelik Üreticileri
Derneği Genel Sekreteri

Ülkemiz çelik sektöründe yeşil dönüşüm; özellikle birincil demir çelik üretim proseslerinde, karbonsuzlaştırmaya yönelik hidrojene dayalı DRI üretimi, koksuz-sintersiz teknolojiler, yüksek fırınlarda indirgeyici olarak hidrojen kullanımı gibi inovatif teknolojilerin uygulanmasına bağlı. Bu da önemli bir finansman gerektiriyor.

Avrupa Yeşil Mutabakatı ve bu kapsamda Sınırdaki Karbon Düzenlemesi Mekanizması'nın (SKDM) 2026 yılında yürürlüğe gireceği değerlendirildiğinde, yeni düzenlemenin sektörümüze ve ekonomiye etkisinin asgari düzeyde olabilmesi için Türkiye'nin, Paris Anlaşması'nı onaylaması ve kendi Emisyon Ticaret Sistemi'ni oluşturacağını açıklamış bulunması önem taşıyor. Mevcut SKDM teklifinden görüldüğü üzere, söz konusu düzenlemeden en az etkilenecek ülkeler, ulusal düzeyde emisyon fiyatlandırması yapan ülkeler olacak. Sektörümüzün zarar görmemesi için AB Emisyon Ticaret Sistemi'ne tamamen entegre olunmasını hedefleyen bir anlaşmanın imzalanması halinde, AB üyesi ülkelerde 2007 yılından beri verilen ücretsiz tahsisatların, Türk çelik sektörüne de uygulanması ve karbon fiyatlarının, Türkiye'nin ekonomik şartları çerçevesinde ayrıca değerlendirilmesi gerektiği düşünülüyor. Türk çelik sektörünün yüzde 70 oranında hürdaya dayalı EAF ve yüzde 30 oranında demir cevherine dayalı entegre tesis yapısına sahip olması, EAF için, 0.2-0.4 ton CO² /ton çelik ve entegre tesis için, 1.8-2.0 ton CO² /ton çelik değerleri, Türkiye'yi Avrupa'ya göre avantajlı bir konuma getirmekle birlikte, SKDM tesisin emisyonu üzerinden değil, ürün bazında gerçekleşen emisyon üzerinden uygulanacak.

Bununla birlikte, AB çelik üreticilerinin, ürettikleri ürünlerin kıyas ölçüt değerleri, bugüne kadar yapılan emisyon azaltım çalışmaları ve belirlenen yüksek hedefler çerçevesinde, 2025 yılına kadar revize edilerek yüzde 8-24 arasına düşürülmüş bulunuyor. Söz konusu kıyas ölçüt değerleri revize edilmeden önce ülkemizde faaliyet gösteren pek çok çelik firması tarafından yerine getirildiği göz önünde bulundurulduğunda, SKDM uygulamaya konulduktan sonra, elektrik üretiminden kaynaklı (kapsam 2) emisyonların da dahil edilmesi halinde, AB'ye ihracat yapan çelik üreticilerinin, güncellenen

söz konusu değerlerin tutturulmasında zorlanacakları ve bu durumun ihracat maliyetlerinin artmasına sebep olabileceği düşünülüyor.

Bu yönü ile konunun AB Komisyonu ile kapsamlı bir şekilde görüşülerek, Türkiye'ye geçiş dönemini de kapsayacak şekilde, karbon vergisi uygulamasından muafiyet sağlanması, Yeşil Mutabakat kapsamında yapılacak yatırımlara, AB'de olduğu gibi çok yönlü destek sağlanması, bu kapsamda sektörden yapılmakta olan, Çevre Katkı Payı, YEKDEM, GEKAP gibi kesintilere son verilmesi ya da kesintilerin Yeşil Mutabakat yatırımları için sektör kuruluşlarına tahsis edilmesi önem taşıyor.

AB, Yeşil Mutabakat kapsamında önümüzdeki 10 yılda Ar-Ge, yenilik, teknoloji transferi ve yatırıma yönelik düzenlemelere 1 trilyon euro finansman sağlamayı öngörüyor. Ülkemizde ise yatırımlara finansman desteği bir yana, sektörümüze çevre katkı payı, YEKDEM, GEKAP gibi uygulamalar çerçevesinde ciddi mali yükler getiriliyor. Mevcut durum itibarıyla Paris Anlaşması'nın şartlı da olsa onaylanmış bulunması ülkemizin yeşil iklim fonu, teknoloji desteği gibi finansal mekanizmalardan faydalanabilecek olması bakımından ümit veriyor.

SKDM'de, AB ortalamasında üretim yapan verimli şirketlerin AB'ye yönelik ihracatlarına karbon vergisi getirilmesi için ülkemiz tarafından diplomatik kanallardan girişimlerde bulunulması gerekiyor ve bu durumda ülkemizde faaliyet gösteren verimli şirketler için ETS'nin fırsata dönüşebileceği değerlendiriliyor.

Ülkemiz çelik sektöründe yeşil dönüşüm; özellikle birincil demir çelik üretim proseslerinde, karbonsuzlaştırmaya yönelik hidrojene dayalı DRI üretimi, koksuz-sintersiz teknolojiler, yüksek fırınlarda indirgeyici olarak hidrojen kullanımı, karbon /yakalama/ kullanma/depolama gibi inovatif teknolojilerin uygulanmasına bağlı. Bu da önemli bir finansman gerektiriyor.

Gözde
ALTINTAŞ

Sanayi üretimindeki güçlü artış devam ediyor

TÜRKİYE İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) verilerine göre **sanayi üretimi** Ağustos ayında **yıllık yüzde 13,8, aylık yüzde 5,4 artarken, imalat sanayi sektörü** endeksinde ise **yıllık yüzde 14,2, aylık yüzde 6,3** oranında artış gerçekleşti.

Beklenti, aylık yüzde 3,7; yıllık ise yüzde 10,5 seviyelerindeydi.

Sanayi üretimi salgın nedeniyle 2020 Nisan, Mayıs ve Haziran aylarını kapsayan ikinci çeyrekte daralmıştı. Bu nedenle 2021 yılının aynı döneminde (Nisan yüzde 66,3, Mayıs yüzde 40,9 ve Haziran %24,1) sanayi üretiminde rekor artışlar gerçekleşmişti.

Bu durum baz etkisinden kaynaklandığı için Nisan ayından bu yana yıllık artış sürse de artış hızında bir yavaşlama gözlemleniyordu. Yüksek büyüme oranlarının ardından gelen bu ivme kaybı normale dönüş olarak kabul ediliyordu.

Aylık değişim grafiğine göre de sanayi üretiminin 2020 Ağustos ayından itibaren yatay bir seyir izlediği görülüyor.

Temmuz ayında ise sanayi üretimi aylık %3,4 azalarak beklentilerin oldukça altında kalmıştı. Bu daralma, bayram tatili nedeniyle iş günü sayısındaki azalmadan kaynaklanmıştı.

En son açıklanan veriye göre yıllık artış yeniden çift haneyi görürken, Temmuz ayındaki gerilemenin etkisiyle Ağustos ayında aylık bazda güçlü bir artış kaydedildi.

Tahminlerin üzerinde gerçekleşen sanayi üretimi, yıl sonu büyüme beklentilerini de artırdı.

Verinin alt detaylarına bakıldığında;

Ara malında yıllık yüzde **15,4**, aylık yüzde **4,6**, **dayanıklı tüketim** malında yıllık yüzde **8,3**, aylık yüzde **0,1**, **dayanıklı tüketim** malında yıllık yüzde **9,8**, aylık yüzde **2,5**, **enerji**de yıllık yüzde **9,3**, aylık yüzde **0,4**, **sermaye malında** yıllık yüzde **20,5**, aylık **%15,6**, **orta-yüksek teknoloji**de yıllık **%17,5**, aylık **%10**, **yüksek teknoloji**de ise yıllık **%18,2**, aylık **%24,9** artış gerçekleşti.

Öncü göstergeler Eylül ayında sanayi üretiminin biraz yavaşlayabileceğine işaret ediyor. **İstanbul Sanayi Odası**'nın açıkladığı Türkiye İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI), Ağustos ayında 54,1 iken Eylül ayında **52,5'e** geriledi. Yine de endeksin 50'nin üzerinde kalması **büyüme bölgesinde** olduğunu gösteriyor.

Diğer yandan TCMB'nin açıkladığı **reel kesim güven endeksi** de Eylül ayında **yüzde 1** oranında artarak 113,3, imalat sanayi genelinde **kapasite kullanım oranı** (KKO) ise, bir önceki aya göre **1 puan artarak yüzde 78,1** seviyesinde gerçekleşmişti.

Üretimdeki artış devam ederken tüketim tarafından da oldukça güçlü veriler geliyor. **Perakende satış hacmi** Ağustos ayında **yıllık yüzde 15, toplam ciro** **yıllık yüzde 48,1 artarken**, sanayi sektörü ciro endeksinde yıllık yüzde 56,7, aylık %5,5'lik artış gerçekleşti.

Bu dönem döviz kurlarında sert yükselişler görüyoruz. Bu artış sanayiye destekleyen ihracata olumlu yönde yansırken ithal girdi fiyatlarının artması da durumu terse çeviriyor. Bu nedenle orta-yüksek ve yüksek teknolojiye çift haneli artışlar çok önemli. Çünkü ne kadar çok katma değeri yüksek ürün ihraç edilirse kurlardaki dalgalanmadan o kadar az etkileniriz.

2021'de çift haneli büyüme olur mu?

İçinde bulunduğumuz yılın sonuna yaklaştıkça temel makro ekonomik göstergelere ilişkin yılsonu tahminleri de netleşmeye başladı. Peki bu göstergelerin başında gelenlerden ekonomik büyüme verisinde yılsonunda durum ne olacak?

IMF TAHMİNİNİ YÜKSELTİ

Yıl sonu yaklaştıkça uluslararası kuruluşların ve derecelendirme kurumlarının büyüme tahminleri de güncellenmeye devam ediyor. Son güncelleme yapan kurumlardan birisi de IMF. IMF, geçtiğimiz hafta içerisinde Dünya Ekonomik Görünüm Raporu'nun Ekim 2021 sayısını "Salgın Sırasında Toparlanma: Sağlık Sorunları, Arz Kesintileri ve Fiyat Baskıları" başlığı ile yayımladı. Bu raporda Türkiye ekonomisinin 2021 yılının tamamı için büyüme tahminini %9'a yükseltti.

IMF'nin Temmuz ayında yayınladığı bir önceki raporda Türkiye ekonomisi için 2021 yılı sonu büyüme tahmini %5,8'di.

ÖNCÜ VERİLERDEN SANAYİ ÜRETİMİ NE DİYOR?

Daha önceki yazılarımda birkaç kez detaylı bir şekilde izah etmişim ama burada yeniden kısaca hatırlatayım. Sanayi Üretim Endeksi, ekonominin sanayi kesiminde

meydana gelen gelişmelerin ve uygulanan ekonomik politikaların, kısa dönemde olumlu veya olumsuz etkilerinin

ölçülebilmesi açısından TÜİK'in derlediği bir veri. Bu bakımdan sanayi üretimi verisi önemli öncü göstergelerin başında geliyor.

TÜİK'in geçtiğimiz Ağustos ayı için açıkladığı son veriye göre sanayi üretimindeki yıllık artış %13,8 ve aylık artış da %5,4 oldu. Her ne kadar takvim etkisinden daha fazla

etkilense de ben aylık verinin daha yakından takip edilmesi taraftarıyım. Bu veri için aylık %3,7'lik bir artış piyasa beklentisi vardı. Ancak veri bu beklentisinin ötesinde bir artış kaydetti.

İMALAT PMI HANGİ SEVİYEDE?

Sanayi sektöründeki güncel durumu takip ettiğimiz bir diğer veri de **İstanbul Sanayi Odası** tarafından hazırlanan "İmalat PMI" verisi. Eylül ayı verisine göre İmalat PMI, 54,1 seviyesinden 52,5'e geriledi. Ancak bu gerileme sizi endişelendirmesin. Zira bu veride 50 puanın üzeri büyümeye işaret eder.

Özetle mevcut bu sanayi üretimi artışına son PMI verisi ışığında bakarsak artık yıl sonu için Türkiye'nin çift haneli bir büyüme rakamı yakalaması sürpriz olmaz diyebiliriz.

LEVENT YILMAZ

levent.yilmaz@yenisafak.com.tr

